Тыднёвік Магілёўскі

№ 23 (87) 16 - 22 чэрвеня 2000 г. Кошт 50 руб.

Што могуць журналісты...

Два дні ў Магілёве журналісты недзяржаўнай прэсы абмяркоўвалі на сэмінары канцэпцыю свайго прафэсійнага ўдзелу ў маючых адбыцца ўвосень парлямэнцкіх выбарах.

Пры дапамозе беларуска-нямецкага адукацыйнага Фонду імя Эбэрта рада Беларускай асацыяцыі журналістаў (БАЖ) і Цэнтар прававой абароны СМІ пад кіраўніцтвам доктара юрыдычных навук Міхаіла Пастухова наладзілі цыкль гэтых тэматычных дыскусіяў з мэтай кансалідацыі і падвышэньня прафэсыйнага ўзроўню рэгіянальных недзяржаўных выданьняў і журналістаў. Пасьля Берасьця, Віцебску і Гомлі сэмінар быў прыняты ў Магілёве гарадзкой арганізацыяй БАЖ, якую ўзначальвае Сяргей Шышкін.

Бачаньнем палітычнай сытуацыі ў краіне і, у гэтай сувязі, сваім разуменьнем ролі і адказнасьці СМІ падчас выбарчай кампаніі падзяліліся зь мясцовымі калегамі прэзыдэнт БАЖ Ж.Літвіна, віцэ-прэзыдэнт А.Гуляеў, а таксама М.Пастухоў, вядомыя юрысты Ю.Тапарашаў, А.Бастунец, палітоляг С.Альфэр, рэдактар "ТМ" Г.Суднік. Цягам дыскусіі журналісты, якія прадстаўлялі абласны цэнтар і палову рэгіёнаў Магілёўшчыны, мелі магчымасьць абмяняцца думкамі, выказаць свае меркаваньні, задаць пытаньні, прыняць удзел у дзелавой гульні, што патрабавала веданьня заканадаўства.

У выніку сэмінара больш выразна акрэсьліліся праблемы, якія журналістам трэба будзе вырашыць для сябе падчас восеньскіх выбараў. Яны, гэтыя праблемы, у тым, каб у часе найбольш вострага палітычнага процістаяньня ў грамадзтве, якім суправаджаюцца выбары, захаваць аб'ектыўнасьць, прыстойнасьць і сумленнасьць у асьвятленьні ўсіх этапаў выбарчай кампаніі. Гэта ня будзе лёгкім яшчэ й таму, што беларуская ўлада, якая намагаецца дамагчыся легітымізацыі ў вачах дэмакратычнай міжнароднай супольнасьці, мае намер правесьці выбары паводле недасканалага Кодэксу, а таксама пад жорсткім кантролем з боку выканаўчай улады – з мэтай пераўтварэньня "свабоднага волевыяўленьня народа" у дэмакратычны фарс "адзінадушнай падтрымкі" курсу Адміністрацыі краіны.

Пра гэта сьведчаць шматлікія факты, што гучалі на сэмінары. "Недзяржаўных" журналістаў не дапускаюць да афіцыйных крыніцаў інфармацыі. Іх перасьледуюць у судах (у прыватнасьці, "Тыднёвік" ахвотна і пасьпешліва разьвітаўся пасьля суду першай інстанцыі зь вядомым магілёўскім патрыётам, аднак калегія абласнога суда днямі вярнула выйграную газэтай справу на новае слуханьне ў раённы суд). Ім не прадастаўляюць памяшканьняў для разьмяшчэньня рэдакцыяў. Іх папярэджваюць і страшчаць. Іх ставяць у няроўныя эканамічныя ўмовы з "дзяржаўнымі" калегамі.

Многае робіцца, каб да выбараў незалежныя СМІ панесьлі страты альбо зачыніліся зусім. Ня толькі, дарэчы, у нас. Краіныбраты (ці сёстры?) дзейнічаюць сынхранізавана: у Маскве арыштаваны прэзыдэнт холдзінга "Мэдыя-Мост" У.Гусінскі, які ачольвае некалькі незалежных тэле- і радыёстудыяў, газэтаў і часопісаў.

"Тыднёвік Магілёўскі", гарадзкая арганізацыя БАЖ выказваюць яму і сваім расейскім калегам салідарнасьць і маральную падтрымку падчас новага наступу на свабоду слова. Большага мы, на жаль, ня можам. Іншая справа – грамадзкасьць. Аднак яна маўчыць – і там, і ў нас. Добра, каб не давялося шкадаваць пра тое. Нагадаем, што менавіта з расправы над вольнаю прэсай пачаўся ў свой час у нас – рэальны бальшавізм, у Нямеччыне – фашызм.

Ад тых часоў да нашых дзён не такая ўжо далёкая адлегласьць...

Рэдакцыя "ТМ"

ГРАМАДЗКАЯ ДУМКА

Міжраённая нарада па пытаньнях сельскай гаспадаркі

Сацыялягічная лябараторыя "Позірк" пры Крычаўскім грамадзкім аб'яднаньні "Кантактцэнтар" правяла чарговае апытаньне жыхароў у Крычаўскім, Клімавіцкім і Касьцюковіцкім раёнах, якое можна лічыць своеасаблівай нарадай па справах сельскай гаспадаркі. Адметна, што днямі на высокім дзяржаўным узроўні адбылася Рэспубліканская нарада на тую ж тэму. Чытачы, якія знаёмыя зь яе вынікамі, маюць магчымасьць параўнаць меркаваньні і высновы начальства і людзей.

Пытаньне. ***У якім стане, на ваш погляд, знаходзіцца выраб сельгаспрадукцыі ў Беларусі?***

Варыянты адказаў.

У вельмі добрым:
- па Касьцюковіцкаму раёну – 0,9%
- па Клімавіцкаму – 0%
- па Крычаўскаму – 0,9%

У добрым:
- па Касьцюковіцкаму раёну – 2,8%
- па Клімавіцкаму – 0%
- па Крычаўскаму – 2,6%

У здавальняючым:
- па Касьцюковіцкаму раёну – 36,1%
- па Клімавіцкаму – 7,8%
- па Крычаўскаму – 11,5%

У дрэнным:
- па Касьцюковіцкаму раёну – 31,5%
- па Клімавіцкаму – 31%
- па Крычаўскаму – 22,2%

У крызысным:
- па Касьцюковіцкаму раёну – 25%
- па Клімавіцкаму – 48,8%
- па Крычаўскаму – 51,3%

У завочнай грамадзкай нарадзе ўдзельнічала прапарцыянальная для кожнага раёну колькасьць жыхароў, а ўсяго – 350 чалавек.

Ад лябараторыі "Позірк" – Лявон СЬВЕЦІК

ВЫБАРЧЫЯ ФАЛЬСТАРТЫ

Каму закон ня пісаны

Да пачатку афіцыйнай выбарчай кампаніі яшчэ далёка, на гэты конт пакуль не прынятыя адпаведныя заканадаўчыя рашэньні. Аднак, як бачна, гэта можа стрымліваць толькі тых, хто далёкі ад улады.

Перадвыбарчая валтузьня апошнім часам усё больш і больш захлынвае ўсход Магілёўшчыны, у прыватнасьці, наш раён. Дэпутат, старшыня камісіі па нацыянальнай бясьпецы Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, генэрал-палкоўнік у адстаўцы Ў.Ягораў адвочна распачаў перадвыбарчую кампанію. Ён прысутнічае і выступае на сходах, паседжаньнях і нарадах, якія праходзяць на розных чэрыкаўскіх прадпрыемствах і ў арганізацыях. Ён ладзіць непадрыхтаваныя загадзя прыёмы гараджанаў. Ён сустракаецца з народам у вёсках... Шмат абяцае: дапамагчы, выправіць, завезьці, вырашыць, дастаць, пафарбаваць, падлячыць, паклапаціцца... Ахвотна расказвае пра палітычную сытуацыю ў краіне, пра самаахвярную дэпутацкую працу. Тлумачыць чэрыкаўцам "гнілую сутнасьць" беларускай апазіцыі, якая, у прыватнасьці, хоча зьнізіць планку ўдзелу грамадзянаў у выбарах да 25% узроўню. На думку Ў.Ягорава, гэта трэба, каб "лягчэй трапіць у парлямэнт".

Падчас візыту ў Верамейскае лясьніцтва, якое славіцца фантастычным узроўнем радыяцыі, высокі госьць застаўся вельмі задаволены работамі па стварэньні тут спэцыяльных месцаў для... адпачынку людзей.

А.К.

Меркавалася, што на мінулым тыдні А.Лукашэнка наведае абласны цэнтар, дзе прыме ўдзел ва ўрачыстасьці з нагоды адкрыцьця Лядовага палацу. Гэта сапраўды планавалася, аднак не адбылося: перанесена ці не на восень. Таму выбачаемся перад чытачамі за сваю няспраўджаную дасьведчанасьць. Аднак зьвяртаем увагу на тое, што прызначыць і адмяніць, паабяцаць і не зрабіць, загадаць і ня выканаць... – ёсьць адметным стылем працы ўлады на ўсіх узроўнях.

Кроніка тыдня ад Сымона Глазштэйна

У Магілёве пачалі прадаваць маёмасьць, што належала былому міністру сельскай гаспадаркі, а цяпер вязьню Васілю Лявонаву. Яшчэ не забылася вядомая гісторыя, як заходнія дыпляматычныя прадстаўніцтвы выкупілі дабро, аднятае ў іншага вядомага сядзельца Васіля Старавойтава, колішняга старшыні калгаса. Дык, магчыма з мэтаю пазьбегнуць такога скандалу, продаж лявонаўскага майна быў распачаты раней, чым пра гэта стала шырока вядома. Сваякі Лявонава ня здолелі выкупіць хоць нешта зь ягоных рэчаў. Хоць і няшмат чаго там было. Самае каштоўнае – лецішча ў Круглянскім раёне. Агульны кошт маёмасьці ацэнены ў чатыры з паловай тысячы даляраў. Сума вялікая, але ўлічым, што цяперашнія буйныя магілёўскія чыноўнікі маюць нашмат больш, ды й лецішчы не ў круглянскай глухамані, а часьцяком і ў абласным цэнтры альбо нават на беразе Менскага мора. Нават на гэтым прыкладзе бачна, што мінулы судовы працэс – помста ўсяго нашага чынавенства Лявонаву, які, хоць і належаў да гэтага ж "саслоўя", аднак быў іншым, і не хаваў гэтага.

У чарговы раз узьнялася праблема зарплатнай запазычанасьці. Настаўнікі былі вымушаныя пайсьці на лета без заробку. Іхнае начальства афіцыйна паведаміла, што зараз людзі нешта атрымаюць, але ня ўсе ды ня ўсё. Настаўнікі дадаліся да вялікага атраду працоўных, што замест грошай маюць – тэлепрамовы прэзыдэнта з абяцанкамі лепшага жыцьця. Да слова, агульная сума запазычанасьці па зарплаце ў вобласьці перавысіла 2,5 мільярда рублёў. Некаторыя працаўнікі апошнім разам чакалі на грошы ля вакенцаў касаў яшчэ ў студзені.

Гісторыя з кішэчнымі інфэкцыямі й эпідэміяй захворваньняў займела на мінулым тыдні лягічны працяг. Стала вядома, што знайшлі вінаватага. Аказваецца, зараз прынёс той чалавек, які працуе на малочным камбінаце і ўдзельнічае ў вырабе малака. Як гэта сталася магчымым, будзе разьбірацца напэўна пракуратура. Але мяне хвалюе ня толькі гэта. Раз за разам мы сутыкаемся з тым, як парушаецца ў розных галінах прамысловасьці тэхналёгія. Гэта адбываецца з агульнага крызысу, бо развальваецца абсталяваньне, няма грошай на яго абнаўленьне, на навучаньне людзей, на кантроль за бясьпекай. Гэта ж усё – інвэстыцыі. Няма іх, і ня можна адпавядаць высокім стандартам. А нам у такім выпадку наканаваная сумная роля рэгістратараў падобных выпадкаў ды іх ахвяраў.

Як сьведчыць статыстычная даведка, у вобласьці пагаршаецца дэмаграфічнае становішча. З пачатку года нарадзілася 2650 чалавек. І гэта амаль на 200 чалавек меней за такі ж час летась. У той жа момант расьце колькасьць памерлых, а што яшчэ больш турбуе – расьце колькасьць скасаваных шлюбаў (1525 разводаў супраць 1523 шлюбаў). Яшчэ крыху цяперашняга жыцьця, і жыцьця ня будзе. Ды й хіба ж сёньня – гэта жыцьцё?

У вобласьці не хапае грошай. У падобнай фразе няма для нас нічога дзіўнага. Таму ня будзем зьдзіўляцца таму, па што паведаміла абласная ўлада днямі: сабрана мала падаткаў – менш, чым чакалі. Гэта значыць, што мясцовыя прадпрыемствы не аддалі ўсё, што ад іх патрабуюць. Сярод найвялікшых парушальнікаў найбуйныя прадпрыемствы, ад МАЗу і "Строммашу" да Бабруйскага "Фандоку" і Клімавіцкага лікёра-гарэлачнага. Агульная іхная запазычанасьць – 2,2 мільярды. Улады, як заўжды, лаялі кіраўніцтва тых прадпрыемстваў. Але ж дырэктараў-прамыслоўцаў ужо даўно паставілі ў такое "цікавае" становішча, калі проста сорамна абвінавачваць іх у нечым, акрамя адсутнасьці грамадзянскай мужнасьці.

Урад выдаткоўвае Шклоўскаму раёну амаль 100 мільёнаў рублёў. Нагадаю, што да дэнамінацыі гэта значыла 1 трыльён! Аказваецца, тыя аўральныя працы, што ўвесь мінулы год вяла ўся краіна паператварэньні райцэнтру ў лукашэнкаўска-пацёмкінскую "дзяржаўную", пацягнулі зь бюджэту яшчэ больш грошай, чым раней згадвалася. Ці хопіць новых мільёнаў-трыльёнаў, мы ня ведаем. Пры цяперашнім ладзе беларускага жыцьця гэтага, бадай, ня ведае ніхто...

У горадзе Калінінградзе (Расея) тамтэйшыя сьведамыя беларусы заарганізаваліся ў нацыянальна-культурную аўтаномію (НКА). Каля 10 адсоткаў усяго жыхарства гэтага рэгіёну сёньня афіцыйна ўважаюць сябе за беларусаў. На ўстаноўчай канфэрэнцыі НКА беларускае зямляцтва абвесьціла намер саўдзельнічаць у абароне нацыянальна-культурных інтарэсаў беларусаў і разьвіцьці культуры сваёй Бацькаўшчыны. Хуткім часам беларуская дыяспара мяркуе заснаваць некалькі школаў і факультэтаў па вывучэньню мовы, гісторыі й культуры Беларусі, а таксама спрыяць усталяваньню стасункаў паміж тамтэйшымі бізнэсоўцамі-беларусамі й іхнімі калегамі на Бацькаўшчыне. Падзякуем суайчыньнікам!

Да сустрэчы, Сымон Глазштэйн.

МЕНСКІ САММІТ: МЕРКАВАНЬНЕ АНАЛІТЫКАЎ

Братні прагматызм альбо Пэрспэктывы мытнага саюзу

Радыё "Свабода" днямі абмяркавала ў простым эфіры вынікі менскай сустрэчы кіраўнікоў 5-ці краінаў СНД, якія жывуць ва ўмовах Мытнага саюзу. Вядучы гутаркі Валянцін ТАРАС запрасіў для гаворкі эканаміста і фінансіста (былога прэм'ера ўраду) Міхаіла ЧЫГІРА, журналістаў-аналітыкаў – расейскага Вячаслава МАКСІМАВА, беларускага Юрыя ДРАКАХРУСТА.

Прапануем адаптаваны да "Тыднёвіка" запіс гэтай гутаркі на вартую грамадзкай увагі палітыка-эканамічную тэму.

М.Чыгір: – У мытным саюзе (далей МС – ***заўвага рэд.***) ёсьць дзьве самыя вялікія праблемы: узгадненасьць мытных падаткаў і недапушчальнасьць парушэньняў дамоўленасьцяў. Гэтыя праблемы сёньня, праз 5 гадоў стварэньня МС, ня толькі ня зьменшыліся, але наадварот – узрасьлі. І па гэтай прычыне Расея апошнім часам была вымушаная ўвесьці мытны кантроль на сваёй мяжы з намі, што, канешне, ня вельмі добра адбіваецца на эканамічным супрацоўніцтве паміж краінамі.

Фота IREX

В.Максімаў: – Ня вырашана, як сталася зразумелым падчас менскай сустрэчы, і такое пытаньне як стварэньне зоны свабоднага гандлю. Які ж бяз гэтага МС? Дэклярацыя і толькі. Хай сабе нават пры тым, што краіны-удзельніцы абвесьцілі намер надаць свайму МС статус міжнароднага.

Ю.Дракахруст: – На мой погляд, у Менску былі прадэманстраваныя тыя ж невыкараняльныя супярэчнасьці паміж краінамі СНД, якія былі й год, і два, і тры таму. І ў прыватнасьці, асабліва гэтыя супярэчнасьці тычацца Расеі. Расея хоча адыгрываць ролю вялікай дзяржавы, асабліва цяпер, з прыходам Пуціна. Але на тое ня мае магчымасьцяў, ня мае рэсурсаў. Ад Расеі на сустрэчы дамагаліся саступкаў у стварэньні зоны свабоднага гандлю. Гэта азначае перанос спагнаньня "падатку на дабаўленую вартасьць" ад таго, хто прадае (як зараз), на таго, хто купляе. Расея пры такім раскладзе, зразумела, губляла б велізарныя грошы на продажы сваіх газу і нафты ў краіны МС. А набывала б драбязу. Пайсьці на гэта – трэба параўнаць у эканамічным сэнсе і ўзроўнях жыцьця ўсе краіны МС. Да гэтага далёка-далёка...

М.Чыгір: – Такое ўражаньне, ды яно так і ёсьць, што замінае найперш Беларусь сваёй адсталасьцю ад патрэбных рэформаў і нежаданьнем увогуле іх праводзіць. Знаю, што, напрыклад, Назарбаеў кожны раз крытыкуе за гэта Лукашэнку. Ведаю, што Ельцын маўчаў. Магчыма, што гэтую "эстафэту" пераняў ягоны пасьлядоўнік. Вось у чым самае вялікае разыходжаньне Беларусі ды іншых краінаў МС і наогул СНГ. Мы, на жаль, выбралі нейкі невядомы яшчэ нікому шлях разьвіцьця. Нагадаю, што ў Беларусі цалкам рэгулююцца цэны на ўсю прадукцыю. Усім вядома, што гэта прывяло сёньня да таго, што ў Беларусі амаль 40% стратных прадпрыемстваў.

В.Максімаў: – Усе краіны МС відавочна маюць даволі розныя інтарэсы, нягледзячы на тое, што ўваходзяць у гэтую міждзяржаўную структуру. Аднак жа галоўнае – палітычны акцэнт. На яго відавочна й будзе абапірацца Пуцін у адносінах зь Беларусьсю. І астатнімі таксама. Ёсьць меркаваньне, што менскі саміт спатрэбіўся для таго, каб перашкодзіць азіяцкім сябрам паасобку ўступіць у сусьветную гандлёвую арганізацыю. Адсюль ідзя свайго "міжнароднага статусу", бо тады ад імя ўсіх пяці краінаў МС на міжнароднай арэне будзе выступаць гэты "статус", а ня кожная краіна паасобку.

М.Чыгір: – А тым часам, як ужо мы адзначалі, Расея ўвяла на мяжы зь Беларусьсю свой мытны кантроль. Таму, зразумела, што Беларусь дапускае парушэньні ў пропуску тавараў да суседкі. Гэты расейскі кантроль можа быць часовым, а можа застацца назаўсёды. Калі гэтак здарыцца, МС вымушаны будзе сканаць. Але я думаю, што гэтага ня здарыцца, кантроль будзе адменены ў сувязі з тым, што Беларусь выправіцца. Хаця як будзе насамрэч, сказаць ніхто зараз ня зможа. Ясна толькі, што прагрэсу ў будаўніцтве агульнай эканамічнай прасторы ў межах краінаў МС у Менску не адбылося. Непаразуменьні, супярэчлівасьці засталіся. Таму і больш гаварылі пра калектыўную бясьпеку, чым пра эканоміку. "Палітыка" ня першы раз пераважыла. Тое ж, дарэчы, адбываецца з саюзам дзьвюх краінаў: словы ёсьць, справаў – няма.

В.Максімаў: – Паводле афіцыйных зьвестак нашага Мытнага камітэту, абкладаньня падаткамі пазьбягаюць ня менш як 30% "чалночных" тавараў. Дзе тут МС? Пытаньне, зразумела, рытарычнае. Так што братняга прагматызму нешта не відаць.

Ю.Дракахруст: – Гэты прагматызм існуе і будзе існаваць. Тут дзьве часткі. Прагматызм – гэта частка эканамічная. Братні – палітычная. А паміж намі і Расеяй ці ня ўсё тлумачыцца менавіта палітыкай. На адзіную Беларусь у Расеі грошай хапае. Я мяркую, што калі, напрыклад, будзе нейкае абвастрэньне палітычнае сытуацыі ў Расеі, альбо паміж Захадам і Расеяй, і ёй спатрэбіцца дапамога (няхай сабе нават маральна-псыхалягічная) – вось тады і спрацуе "братні" складнік прагматызму. Як гэта, дарэчы, ужо здаралася. Пакуль жа ясна, што ў Менску Пуцін перамог Лукашэнку, ды й усіх. Выстаяў, пажывіцца за кошт Расеі магчымасьці нікому ня даў. Выказаў новую ідэю: міжнароднага статусу МС. А наш "прасіцель" застаўся пры сваіх.

Фота IREX

ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ

...З КЛІМАВІЧАЎ

Невялічкія, проста мізэрныя заробкі значнай часткі насельніцтва Беларусі ўжо нікога не зьдзіўляюць. Урэшце рэшт, якія яшчэ тут зробіш высновы, калі людзі маўкліва чакаюць нейкага цуду ці палёгкі ў жыцьці. Больш уражваюць адносіны ўладаў да маўклівых закладнікаў сваіх эканамічных эксьпэрымэнтаў. Вось у клімавіцкай раённай газэце зьявіўся пералік тых, хто затрымлівае аплату камунальных паслуг. Сьпіс зьмяшчае 40 прозьвішчаў і адрасы парушальнікаў.

Няўжо існуе неабходнасьць у абнародваньні гэтых зьвестак? Характэрна, што кожны другі неплацельшчык завінаваціў дзяржаве ўсяго па 6-7 тысячаў рублёў. Ці то ў нас дзяржава такая скваплівая, ці то людзі зусім пагалелі...

Сяржук АРЖАНЦАЎ

...З АСІПОВІЧАЎ

У сярэдзіне траўня помнікі, парканы і шыбы гораду зазіхацелі чырвонымі "калавароткамі" РНЕ. Улёткі з расейскаю свастыкай "аздаблялі" нават самыя непрыгодныя месцы для рэкламы. Трэба заўважыць, што беларускія ўлёткі кшталту "Маршу Свабоды" ці "Чарнобыльскага Шляху" зьнікалі ў нас са сьценаў нашмат хутчэй за фашыстоўскія заклікі. Актывісты ТБМу пазаклейвалі былі ганебныя "калавароты" шыльдачкамі з запрашэньнямі на сустрэчу са знакамітым беларускім паэтам і грамадзкім дзеячам Генадзем Бураўкіным (яна адбылася 18 траўня). Аднак раніцою наступнага дня ўсе ТБМаўскія аб'явы былі бязьлітасна сарваныя. Мабыць, гэта было справаю ўсё тых жа фашыстоўскіх рук...

Мясцовыя прадпрыемствы запазычыліся за электраэнэргію больш за 150 мільёнаў рублёў. На першым месцы тут – камбінат хлебапрадуктаў – 87 мільёнаў. Сярод "герояў" і вядомы чытачам "ТМ" шклозавод "Кастрычнік" – 10,5 мільёнаў. Што тычыцца калгасаў, то тыя ўвогуле ня плоцяць мясцовай электрастанцыі ўжо даволі працяглы час.

Рашэньнем выканкаму ад 5 чэрвеня ўсе ягоныя аддзелы, уключна з аддзеламі адукацыі й культуры, былі кінутыя на барацьбу з палыхаючым торфам. Неабыякавыя да стану экалёгіі людзі мяркуюць, што сапраўды Асіповічына апынулася на мяжы экалягічнае катастрофы: тарфяныя пажары штодзень ахопліваюць усё новыя мясцовасьці. Аднак некаторыя працаўнікі вышэйназваных аддзелаў выканкаму адмовіліся выконваць распараджэньне начальства й зьявіліся на працу апранутымі ў цывільнае, нават прыгожае адзеньне. Усіх адступнікаў чакае немінучае пакараньне.

Мікалай ТАМАШОЎ

...З БАБРУЙСКУ

Ці ведаеце вы, што на тэрыторыі Савецкага Саюзу было 2000 помнікаў Леніну? Зь іх 502 знаходзілася ў БССР. Уражвае? Колькі помнікаў Леніну ў Бабруйску, вы можаце палічыць самі. Толькі ў цэнтры горада – 6. Дадайце сюды такіх нашых "землякоў" як танк Бахарава ці каня Раманоўскага. А вось помніка нашым сапраўдным землякам у горадзе няма. Хіба толькі помнік В.Дуніну-Марцынкевічу ля тэатра...

Таксама вельмі сорамна, што ў горадзе дасюль няма памятнага знака бабруйскаму народнаму доктару Уладзімеру Марзону, унёсак якога ў жыцьцё гараджанаў і гісторыю места – велізарны.

Тацяна КОПЕЦ

...З ГОРАК

Цяпер у нас ёсьць некалькі амаль што прафэсійных студэнтаў-журналістаў. Нядаўна міжнародная арганізацыя IDEE ладзіла курсы па падрыхтоўцы незалежных спэцыялістаў у гэтай галіне. Пры падтрымцы Горацкага Інфармацыйнага Цэнтру некалькі нашых студэнтаў трапілі на гэтыя курсы й атрымалі дыплёмы. Таксама некалькі хлопцаў атрымалі грунтоўную падрыхтоўку амэрыканскай кампаніі Counterpart па маркетынгу.

У кнігарнях горада няма ніводнай кнігі на беларускай мове. Няма ні Я.Коласа, ні Я.Купалы, ні В.Быкава, ні Ў.Караткевіча. Але вельмі шмат кніг на расейскай мове, кшталту "Генерал Лебедь", "Машина любви", "Вампиры", "Убийцы"... Ці ня зброя гэта – сапраўдная зброя – супраць нашых дзяцей? Паглядзіце на выбух моладзевай злачыннасьці, паслухайце, аб чым вядуць падлеткі размовы на сваіх тусоўках, зойдзіце ў папулярныя сярод іх ("Парнас" і "Отдых") – і вы ўсё зразумееце. На канцэртах у Горках амаль не пачуеш беларускіх песень. Зьдзяйсьняць такую мэтанакіраваную палітыку могуць толькі акупацыйныя ўлады. Калі мы ўсё гэта моўчкі стрываем – нас папросту хутка не застанецца.

Толькі адна дзяўчынка на ўвесь горад навучаецца на беларускай мове. Яна скончыла першую клясу на "выдатна". За гэты ды іншыя добрыя паказчыкі яе запрасілі на адпачынак у Нямеччыну. Між тым магчымасьцю вучыцца на беларускай мове валодае кожны. Я ўпэўнены, што гэта мова будучыні ў Беларусі, бо гэта лягічна: ува Францыі – француская, у Польшчы – польская, у Расеі – расейская... Бог даў кожнаму народу тэрыторыю пражываньня й мову, і гэты дар належыць ня толькі нам, але й прошлым, а галоўнае – будучым пакаленьням.

Горкі наведаў акадэмік Радзім Гарэцкі – пляменьнік выдатнага беларускага пісьменьніка Максіма Гарэцкага, імём якога названыя вуліца і музэй у нашым горадзе. У гэты ж дзень прайшлі сустрэчы з моладзьдзю й школьнікамі. Вялікае дзякуй за арганізацыю сустрэчы ТБМ! Але загадчык Горацкага аддзелу культуры І.Кузьняцоў не зусім зразумеў, што адбылося. У пэдвучылішчы сп.Гарэцкага чакалі выкладчыкі і навучэнцы, а ў аддзеле культуры не знайшлося 3 літры бэнзіну (кошт іх меншы за пляшку гарэлкі), каб завезьці акадэміка да людзей...

Нядаўна горацкія ўлады наведалі музэй у вёсцы Маслакі. Амаль усё ім там спадабалася, акрамя гістарычнага герба "Пагоня" і нацыянальнага сьцяга колераў Хрыста...

Некалькі грамадзкіх арганізацыяў і прыватных грамадзянаў Горак выказалі жаданьне прыняць удзел у працы Усебеларускага зьезду.

Як высьветлілася, яшчэ ў красавіку бягучага году да гарадзкога кіраўніцтва прыйшла заява з запрашэньнем баскетбольнай камандзе БДСГА прыняць удзел у міжнародным фэстывалі спартыўных гульняў у Бранску (разам з камандамі Украіны й Расеі). Аднак нашае кіраўніцтва вырашыла нават не інфармаваць спартоўцаў аб гэтым ды схавала паперку "пад сукно". Калі ж трэнэр нарэшце даведаўся аб запрашэньні, камандзе адмовілі ў фінансаваньні (хоць арганізатары фэстывалю бралі вялікую частку расходаў на сябе). Нашая каманда была адзінай зь Беларусі, якую выклікалі на гэтыя спаборніцтвы, таму намаганьнямі нашай адміністрацыі міжнародны статус мерапрыемства, якое праводзіцца ўжо 15 гадоў, быў страчаны!

Віктар КАРАЛЬКОЎ

...З МСЬЦІСЛАВА

Паводле інфармацыі, агучанай пракурорам раёна В.Трывайла, за чатыры месяцы 2000 года на Мсьціслаўшчыне адбылося 168 злачынстваў, што на 40 (!) больш, чым за адпаведны пэрыяд мінулага года.

Аднымі з прычынаў амаль 24% росту злачыннасьці былі названыя ігнараваньне шэрагам прадпрыемстваў і калгасаў раёна мерапрыемстваў па арганізацыі дабраахвотных пажарных дружынаў і камісіяў па садзейнічаньню сям'і і школе, а таксама несвоечасовае ўсталяваньне стэндаў прававой інфармацыі.

Андрэй КУЗЬМІН

БЕЛАПАН для «ТМ»

ТБМ імя Францішка Скарыны падоўжыла да 15 чэрвеня збор подпісаў за адкрыцьцё Беларускага Нацыянальнага Ўнівэрсытэта.

Першапачаткова збор подпісаў плянавалася завершыць да 1 чэрвеня. Аднак, як паведаміў старшыня ТБМ Алег Трусаў, пасля апублікаваньня праекта канцэпцыі стварэньня БНУ шмат у якіх беларускіх газэтах, гэтая грамадзкая кампанія прыкметна актывізавалася: у апошнія дні актывісты ТБМ штодзённа зьбіраюць у розных рэгіёнах Беларусі да 500 подпісаў за адкрыцьцё БНУ. У пачатку ліпеня гэтыя подпісы плянуецца перадаць кіраўніцтву краіны. Апрача таго, на той жа час заплянаваныя сустрэчы кіраўнікоў ТБМ зь міністрам адукацыі В.Стражавым, рэктарам БДУ А.Казуліным і рэктарам БДПУ імя М.Танка Л.Ціханавым. На гэтых сустрэчах будуць абмяркоўвацца пытаньні, датычныя рэалізацыі канцэпцыі БНУ.

●

На 2-е ліпеня прызначаны ў Менску чарговы Кангрэс дэмакратычных сілаў Беларусі.

Арганізатары атрымалі афіцыйны дазвол на правядзеньне форуму. Асноўным пытаньнем, якое мяркуюць абмяркаваць прадстаўнікі дэмакратычных палітычных партыяў, прафсаюзаў, грамадзкіх арганізацыяў, беларускай творчай інтэлігенцыі – свой магчымы ўдзел у заплянаваных на восень парлямэнцкіх выбарах.

Чакаецца, што дэлегаты Кангрэсу пацьвердзяць сваю вернасьць раней заяўленым да ўлады патрабаваньням, пасьля задавальненьня якіх іхны ўдзел у выбарах стане рэальнасьцю. Найважнейшыя сярод іх – доступ апазыцыі да электронных СМІ, спыненьне палітычнага перасьледу грамадзянаў і ўнясеньне ў Выбарчы Кодэкс неабходных зьменаў, на якіх настойваюць у тым ліку й уплывовыя міжнародныя арганізацыі.

●

З 12 па 14 чэрвеня ў Вільні ў будынку Сэйма Літоўскай Рэспублікі прайшоў Міжнародны Кангрэс па ацэнцы злачынстваў камунізму.

Форум быў арганізаваны Аб'яднаньнем змагароў за свабоду і Арганізацыяй былых палітвязьняў і ссыльных Літвы. Беларусь на ім прадстаўлялі сьпікер ВС Беларусі 13-га скліканьня Сямён Шарэцкі, лідэр Кансэрватыўна-Хрысьціянскай партыі БНФ Зянон Пазьняк, вядомы гісторык Ігар Кузьняцоў і прэзыдэнт Аб'яднаньня беларусаў свету "Бацькаўшчына" Радзім Гарэцкі.

На Кангрэс зьехаліся прадстаўнікі 20-ці краінаў сьвету. Ён стаўся пачаткам адмысловага "грамадзкага Нюрнбэргу" над камунізмам. Ягоныя ўдзельнікі – сябры праваабарончых арганізацыяў, грамадзкіх аб'яднаньняў, а таксама юрысты, вучоныя і палітычныя дзеячы – спрабавалі ацаніць маштабы і наступствы камунізму для чалавецтва. Дзеля гэтага быў заснаваны Грамадзкі Міжнародны Віленскі Трыбунал. Сьпікер літоўскага Сейма Вітаўтас Ландзбэргіс адзначыў, што галоўная мэта форуму – расказаць праўду аб камунізме і асудзіць самую камуністычную ідэю, каб не дапусьціць паўтарэньня падобнага ў будучыні.

Кангрэс завершыўся масавым шэсьцем антыкамуністаў па цэнтральных вуліцах Вільні.

●

Стварэньне часовага ўрада ў Польшчы ня зьменіць палітыкі краіны ў дачыненьні да Беларусі й падтрымкі беларускай апазыцыі з польскага боку.

Пра гэта заявіў старшыня бюро замежных справаў партыі "Акцыя выбарчай салідарнасьці" Марэк Катлярскі на сустрэчы ў Варшаве з прадстаўніком АГП. На ёй абмяркоўваліся пытаньні супрацоўніцтва новага складу польскага ўраду з афіцыйным Менскам і беларускай апазыцыяй. М.Катлярскі выказаў перакананьне, што польска-беларускае супрацоўніцтва ў межах падтрымкі палітычнай апазыцыі будзе прыярытэтны пазыцыяй замежнай палітыкі польскага ўраду. "Мы праяўляем вялікую ўвагу да праблемы парушэньня правоў чалавека ў Беларусі, – падкрэсьліў М.Катлярскі. – Стаўленьне новага ўраду да афіцыйнага Менску ня будзе перагледжанае".

●

Сустаршыня Камісіі па бясьпецы і супрацоўніцтву ў Эўропе Кангрэса ЗША, сэнатар Бэн Кэмбэл заклікаў дзяржаўнага сакратара ЗША Мадлен Олбрайт зрабіць усе магчымыя крокі для забесьпячэньня асабістай бясьпекі шэрагу беларускіх апазыцыянэраў.

Ён меў на ўвазе Вінцука Вячорку, Анатоля Лябедзьку, Зьміцера Бандарэнку і Паўла Жука, якія наведалі ЗША напрыканцы траўня. Бо сэнатар даведаўся, што А.Лукашэнка падчас выступу перад удзельнікамі "грамадзка-палітычнага дыялёгу" абвінавадзіў прадстаўнікоў "радыкальнай апазыцыі" у тым, што яны просяць грошы за акіянам на зьвяржэньне ўлады. "Такога роду пагрозы гучалі з вуснаў Лукашэнкі перад зьнікненьнем аднаго зь лідэраў апазыцыі летась", – адзначаецца ў лісьце сэнатара Кэмбэла.

Сэнатар таксама заклікаў кіраўніцу Дзяржаўнага дэпартамэнта забясьпечыць выдаткаваньне сродкаў для падтрыманьня праграмаў разьвіцьця СМІ, правоў чалавека, грамадзянскай супольнасьці, незалежных прафсаюзаў і дэмакратычнай апазыцыі ў Беларусі. Да гэтага заклiку далучыліся іншыя ўплывовыя сэнатары, старшыні розных камітэтаў Кангрэсу – Джэсі Хэлмс, Джон Маккэйн і Рычард Дурбін.

БЕЛАПАН для «ТМ»

Праграма тэлебачаньня з 19 па 25 чэрвеня

•• Понедельник, 19 июня ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не пасьпявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00(с сурдопереводом), 19.00, 0.20 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.15 Резонанс.
9.10 Потребительская корзина. Социально-экономическая программа.
9.25 "Сегодня с вами..." Людмила Шохина.
9.50 Здоровье. Тележурнал.
10.15 Мультфильм.
10.35 Теленавигатор.
11.15 "Все мои дети". Телесериал(США).
12.00 "Судьба человека". Людмила Лабыкина.
12.30 Музыка без границ.
13.10 "Этот негодяй Сидоров". Худ. фильм.
14.12 "Встречи в России".
15.10 Мультфильмы.
15.40 Документальный экран.
16.05 "Добрый день, хозяйка!".
16.35 Авто-парк.
16.45 Премьера песни.
17.10 Документальный экран.
17.32 "А музыка звучит...".
18.00 Документальный сериал.
18.40 Международные спортивные новости.
19.20 Политические диалоги.
19.55 "Все мои дети". Телесериал(США).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 "Одиссея команды Кухто". Телеигра.
22.25 Молодежная драма.
23.50 Третий тайм.
0.30 Криминальная хроника.
0.35 "Неизвестный Наполеон".

ОРТ

15.10...До шестнадцати и старше.
15.45 Вкусные истории.
16.00 "Вавилонская башня". Сериал.
17.00, 0.40 Новости.
17.30 Банка комиксов.
18.00 Луи де Фюнес в комедии "Не пойман - не вор".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 "Секретные материалы".
21.55 Футбол. Чемпионат Европы. Сборная Турции - сборная Бельгии.
23.40 Сериал "Майк Хаммер: Меня хотят убить".
0.55 "Паранормальные явления. Закрытое досье".

РОССИЯ

16.00, 19.00 Вести.
16.35 "Тайны тысячелетия".
17.25 Телесериал "Монахини в бегах".
18.25 "Круглая дата". Генриетта Яновская.
19.45 "Дикий ангел". Телесериал.
21.30 Футбол. Чемпионат Европы-2000. Италия - Швеция. (В перерыве - Вести).
23.45 "Футбол + ТВ".
0.15 «Дежурная часть».

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 "Это было время гигантов". Худ. фильм.
13.10 Вальсы И.Штрауса.
13.45 "Каникулы в Простоквашино".
14.00 Архангельское: музыка для глаз.
14.45 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Кино детям. "Чародей. Страна великого дракона".
15.35 "На крыше с Автором". Программа Р.Фокина.
16.05 "Реквием". Скульптор В.Сидур.

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 Независимое расследование.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
11.30 Вчера в "Итогах".
12.45 Куклы.
13.25 Елена Яковлева в детективе "Каменская. Смерть и немного любви".
14.25 Герой дня без галстука.
15.35 Старый телевизор.
16.20 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.45 Футбольный клуб.
17.40 Криминал.
18.35 Герой дня.
18.55 "Граф Монте-Кристо" Худ. фильм. (Франция).
19.55 Совершенно секретно.
21.50 Остросюжетный сериал "Трое" (США).
22.50 Сегоднячко.
23.30 Сегодня в полночь.
0.00 "Антропология".

"МОГИЛЕВ-1" НА БТ

14.10 Тяжелый день.
14.30 "Могилевщина православная".
14.50 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"

6.30,7.10 "Ранехонько!".
7.00 "Навины раницы".
8.05 "Саманта".Телесериал.
8.55 "Сейлормун:Луна в матроске".-Мультсериал.
9.20 "Агент национальной безопасности-2".Детектив.

МОГИЛЕВ-2

7.00 "Энергетический завтрак".
8.10-12.00 ТВ-6.
15.00 ТВС представляет программу на польском языке.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.45 "Охотники за сокровищами".-Док.фильм.
19.10 Мультфильм.
19.28 Прогноз погоды.
19.30 "Поздравления".
20.15 "В гостях у бабки Агапки".
20.30 "Поздравления".
21.20 Высокая мода.
21.30 Городские новости.
21.45 Триллер "Песня мертвого человека".
23.10 Спортивная программа

•• Вторник, 20 июня ••

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00(с сурдопереводом), 19.00, 23.35 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.10 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.15 Детский экран. Х/ф.
10.10 Семейный телеканал "На волне взаимопонимания".
11.10 "Все мои дети". Телесериал(США).
11.55 "Одиссея команды Кухто". Телеигра.
12.25 Третий тайм.
13.10 К 100-летию со дня рождения писателя К.Чорного.
14.10 Туроб"ектив. Путешествия, встречи, отдых.
14.30 Бездельник.
15.15 Мультфильмы.
16.05 Документальный экран.
16.25 "Спасительная сущность красоты".
17.10 "Неистовая Айседора". Музыкальный фильм.
17.43 Хоккейная лига.
18.03 Международные спортивные новости.
18.18 Док.сериал "Исторические расследования"."
19.15 Ток-шоу "Будни".
20.00 "Все мои дети". Телесериал (США).
20.45 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 "Долгие версты войны" ("Беларусьфильм"). 1-я серия.
23.05 Музыкальный салон с Элеонорой Езерской.
23.45 Криминальная хроника.
23.50 "Неизвестный Наполеон". Видеофильм "Полет Орла". Часть 2-я.

ОРТ

13.30 "Вместе".
14.00, 17.00, 23.40 Новости.
14.20 "Невероятные приключения Джонни Квеста".
14.45 "Царь горы".
15.10...До шестнадцати и старше.
15.45 Вкусные истории.
16.00 "Вавилонская башня". Сериал.
17.30 Маски-шоу.
18.00 Экстремальные роды.
18.15 Комедия "За двумя зайцами".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Док. детектив.
21.30 Футбол.
23.55 "Кинотавр" в "Тихом доме".
0.25 Фильм "Прогулка по американскому кино с Мартином Скорсезе" - 1.

РОССИЯ

7.00, 8.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.20, 1.45 "Дежурная часть".
8.35 8.45 Мультсериал.
9.10 "Цыганка".
10.05 "Санта-Барбара".
16.35 "Тайны тысячелетия".
17.25 Сериал "Монахини в бегах".
18.25 Гараж.
19.45 "Дикий ангел". Телесериал.
21.30 Футбол.
23.45 Чемпионат Европы по футболу-2000. Итоги дня.
0.05 Детектив "Лох - победитель воды".

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 "Это было время гигантов". Худ. фильм.
13.10 Л.Десятников. "Как старый шарманщик".
13.45 Мультфильмы.
14.15 "Кто там..."
14.40 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Кино - детям. "Чародей. Страна великого дракона".
15.35 Тайна старой графини.
16.05 Ортодокс.

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 Совершенно секретно.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
11.30 "Личное дело судьи Ивановой". Худ. фильм.
13.30 Сериал "Трое" (США).
14.25 "Чистосердечное признание".
15.35 Старый телевизор.
16.20 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.45 Сериал "Она написала убийство".
17.40 Криминал.
18.35 Герой дня.
18.55 Худ. фильм "Граф Монте-Кристо".
19.55 "Глас народа".
21.50 Сериал "Трое".
22.50 Сегоднячко.
23.30 Сегодня в полночь.
0.00 "Антропология".

"МОГИЛЕВ-1"

16.30 "Сыщики-любители экстра-класса".Телесериал.
17.25 "Фантастические существа".-Док.сериал.
17.55 "Праздник в Вашем доме".
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 "Праздник в Вашем доме".
20.45 "Только ты".Телесериал.
21.35 Астро-дайджест.
21.40 "Основные цвета".Трагикомедия.

МОГИЛЕВ-2

7.00 "Музыкальная программа".
8.10-12.00 ТВ-6.
15.00 ТВС представляет программу на польском языке.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Мультфильм.
18.40 "Пляж" Телесериал.
19.23 Прогноз погоды.
19.25 "Поздравления".
20.58 Прогноз погоды.
21.00 "Элегантное решение". Док.-фильм.
21.25 Высокая мода
21.35 Наше кино."В зоне особого внимания".
23.05 Спортивная программа

•• Среда, 21 июня ••

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00(с сурдопереводом), 19.00, 0.20 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.15 "Сегодня с вами..." Профессор Игорь Василевский.
8.40 Потребительская корзина. Социально-экономическая программа.
9.15 Детский экран. "Дикие звери мира". Х/ф.
9.40 Мультфильм.
10.05 Компьютерный полигон.
10.25 Зорная ростань. Телеконкурс молодых артистов эстрады.
11.10 "Все мои дети". Х/ф.
11.50 Ток-шоу "Будни".
12.35 "Мой родны кут". Телеочерк к 95-летию со дня рождения поэта П.Бровки.
13.15 Видимо-невидимо.
14.25 Ток-шоу "Карамболь" с участием Дмитрия Харатьяна.
15.10 Сериал для детей. "Таинственный мир Алекс Мак-2" (Англия-Германия).
15.35 "5 х 5". Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
16.05 ТВ - школе. "Куда пойти учиться?" Минский государственный высший летно-технический колледж; Белорусскай государственный университет культуры.
16.30 "Я песней живу". К юбилею заслуженной артистки Беларуси Нелли Богуславской.
17.10 "Павлинка". Док. фильм (ТО "Телефильм").
17.30 "Макаенка,9". Информационно-аналитическая программа по письмам зрителей.
18.00 Молодежный сериал "Сити"(США).
18.45 Международные спортивные новости.
19.15 Лотерея "Толока".
19.25 "Наши песни". Авторская программа Анатолия Ярмоленко.
19.55 "Все мои дети". Х/ф.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 "Долгие версты войны". Х/ф.
23.00 Королевская охота.
23.30 Футбол. Передача из Гродно.
0.30 Криминальная хроника.
0.35 "Неизвестный Наполеон". Видеофильм Белорусского телевидения. "Полет Орла". Часть 3-я, заключительная.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.45 Новости.
8.20 "Вавилонская башня". Сериал.
9.20 Маски-шоу.
9.50 "Чтобы помнили..."
10.30 Сериал "Лето наших надежд".
13.30 Программа <Вместе>.
14.20 "Невероятные приключения Джонни Квеста".
14.45 Зов джунглей.
15.10...До шестнадцати и старше.
15.45 Вкусные истории.
16.00 "Вавилонская башня". Сериал.
17.30 Смехопанорама.
18.05 Приключенческий фильм "Северная звезда".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 22.35 Футбол.
0.00 "Прогулка по американскому кино с Мартином Скорсезе" - 2.

РОССИЯ

7.00, 8.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.20, 1.45 "Дежурная часть".
8.35 8.45 Мультсериал.
9.10 "Цыганка".
10.05 "Санта-Барбара".
16.35 "Тайны тысячелетия".
17.20 Сериал "Монахини в бегах".
18.25 Сам себе режиссер.
19.45 "Дикий ангел". Сериал.
21.30 Футбол. (В перерыве - Вести).
23.45 Футбол.

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 "Баллада о солдате". Х/ф.
13.05 Судьба офицера.
13.45 Мультфильмы.
14.15 15-й подъезд.
14.40 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Кино - детям. "Чародей. Страна великого дракона".
15.35 "У.Шекспир". Программа А.Аникста.
16.20 Фантазия на темы уходящего века.

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 "Экстремальные ситуации".
8.35 Профессия - репортер.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 "Подвиг разведчика". Х/ф.
11.30 "В нашу гавань заходили корабли".
12.30 Большие родители.
13.30 Сериал "Трое".
14.15 "Итого".
14.35 Мультфильм "Бедная Лиза".
15.35 Старый телевизор.
16.20 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.45 Сериал "Она написала убийство".
17.40 Криминал.
18.35 Герой дня.
18.55 Х/ф. "Граф Монте-Кристо".
19.55 Суд идет.
21.50 Сериал "Трое".
22.50 Сегоднячко.
23.30 Сегодня в полночь.
0.00 "Антропология".

"МОГИЛЕВ-1"

6.30,7.10 "Ранехонько!".
7.00 "Навины раницы".
8.05 "Саманта".Телесериал.
8.55 Мультсериал.
9.20 "Основные цвета".Трагикомедия.
16.30 "Сыщики-любители экстра-класса".Телесериал.
17.25 "Мир скорости".Тележурнал.
17.55 "Праздник в вашем доме".
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 "Праздник в вашем доме".
20.45 "Только ты".Телесериал.
21.30 Астро-дайджест.
21.35 Спорт планеты.

МОГИЛЕВ-2

7.00 "Энергетический завтрак".
9.00 Х/ф. "В зоне особого внимания".
10.30 Телесериал "Пляж".
11.15 Музыкальный антракт.
11.35 Док.фильм "Элегантное решение".
15.00 ТВС представляет программу на польском языке.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.45 "Чудеса погоды".Док.фильм.
19.10 Мультфильмы.
19.28 Прогноз погоды.
19.30 "Поздравления".
20.15 "В гостях у бабки Агапки".
20.30 "Поздравления".
21.20 Высокая мода.
21.30 Городские новости.
21.45 Х/ф. "Ни слова маме о смерти няни".
23.15 Спортивная программа.

•• Четверг, 22 июня ••

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00(с сурдопереводом), 19.00, 0.15 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.10 "Военная музыка".
8.35 Потребительская корзина.
8.53 Выпускной экзамен по физике за курс средней школы.
9.10 Королевская охота.
9.40 "Зимородок". Х/ф.
11.10 "Все мои дети".Х/ф.
12.25 Наш край. К 100-летию со дня рождения краеведа Николая Касперовича.
12.45 Документальный экран.
13.10 Дневной сеанс. Х/ф. "Верность" (Одесская к/ст.)
14.30 "У каждого была своя война..." Телеочерк.
15.15 Сериал для детей.
15.40 "Дебют". Х/ф.
16.10 "Легендарный командир".
16.35 Г.Вагнер. Вокально-симфоническая поэма "Вечно живые".
17.10 Арсенал. Программа об армии.
17.35 Усадьба. Программа для дачников.
18.00 Молодежный сериал "Сити"(-США).
18.45 Международные спортивные новости.
19.15 "Премьера". ТО"Телефильм" представляет: док.фильм "Глаза воды".
19.45 Прогноз погоды.
20.00 "Все мои дети". Х/ф.
20.45 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 "Долгие версты войны". Х/ф.
22.55 Фестиваль солдатской песни.
0.25 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.35 Новости.
8.20 "Вавилонская башня". Сериал.
9.20 Джентльмен-шоу.
9.50 Человек и закон.
10.30 Сериал "Лето наших надежд".
13.30 "Вместе".
14.20 "Невероятные приключения Джонни Квеста".
14.45 "100%".
15.10...До шестнадцати и старше.
15.45 Вкусные истории.
16.00 "Вавилонская башня". Сериал.
17.30 "Аты-баты шли солдаты..." Х/ф.
19.15 "Жди меня". Я вернусь....
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Шпионский триллер "Завещание Холкрофта".
23.05 "Собрание заблуждений".
23.50 "Прогулка по американскому

кино с Мартином Скорсезе" - 3.

РОССИЯ

7.00, 8.00, 16.00, 19.00 Вести.
7.20, 0.45 "Дежурная часть".
8.35 8.45 Мультсериал.
9.10 "Цыганка".
10.05 "Санта-Барбара".
16.35 "Тайны тысячелетия".
17.20 Сериал "Монахини в бегах".
18.25 День памяти и скорби.
19.45 День памяти и скорби. Х/ф.
22.35 Х/ф. "У опасной черты".
0.20 Док. фильм.
1.00 Чемпионат Европы по футболу-2000. Итоги дня.

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 "Мой Эрмитаж".
12.05 Полонезы Г.Венявского.
12.20 "Василий Теркин".
13.45 "Василий Теркин". 2-я часть.
15.00 Новости.
15.10 Кино - детям.
15.35 "У.Шекспир". Программа А.Аникста.

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 Суд идет.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 "Любовь и тайны Сансет Бич".
11.30 "Глас народа".
12.35 "Среда".
13.30 Сериал "Трое".
14.25 Дог-шоу "Я и моя собака".
15.35 Старый телевизор.
16.20 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.45 Сериал "Она написала убийство".
17.40 Криминал.
18.35 Герой дня.
18.55 "Граф Монте-Кристо" Х/ф.
19.55 "О, счастливчик!"
21.50 Премьера НТВ. "Забытый полк".
22.45 Сегоднячко.
23.25 Сегодня в полночь.
23.50 "Антропология".

"МОГИЛЕВ-1"

6.30,7.10 "Ранехонько!".
7.00 "Навины раницы".
8.05 "Саманта".Телесериал.
8.55 Мультсериал.
9.15 "Отряд".Худ.фильм.
16.30 "Из жизни женщин".
17.00 Ток-шоу "Я сама"."
17.55 20.00 "Праздник в Вашем доме".
18.50 Мультфильм.
19.00 "Откровенно...".
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.45 "Только ты".Телесериал.
21.35 Астро-дайджест.
21.40 "Отряд".Худ.фильм.

МОГИЛЕВ-2

7.00 "Музыкальная программа".
9.00 Х/ф. "Ни слова маме о смерти няни".
10.30 Х/ф. "Ограбление по Станиславскому".
15.00 ТВС представляет программу на польском языке.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 "Шанс".
18.55 Муз.антракт.
19.00 Мультфильм.
19.25 "Поздравления".
20.58 Прогноз погоды.
21.00 "Шанс".
21.25 Высокая мода.
21.35 Триллер "Немой крик".
23.15 Спортивная программа.

•• Пятница, 23 июня ••

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00(с сурдопереводом), 19.00, 0.35 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.10 Документальный экран.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Детский экран. Х/ф.
10.15 Мультиклуб.
10.45 Прогноз погоды.
11.10 "Все мои дети". Х/ф.
11.55 "Премьер-парад". Юмористическая программа.
12.20 Сделано в Беларуси.
12.35 Усадьба. Программа для дачников.
13.15 Дневной сеанс. "Анютины глазки и барские ласки". Х/ф.
14.25 Бон тон. Тележурнал моды.
15.10 Сериал для детей. "Таинственный мир Алекс Мак-2"(Англия-Германия).
15.35 Мультфильм.
15.45 Регион. Передача из Минска.
16.10 "Риск-версия". Телеигра.
16.40 Прогноз погоды.
17.15 "Марсово поле". Музыкально-развлекательная программа.
17.35 Наш край.
17.55 Молодежный телесериал "Сити"(США).
18.15 "Москва - Минск".
18.40 Международные спортивные новости.
19.20 Премьер-парад. Юмористическая программа.
19.50 "Все мои дети". Х/ф.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 Открытие Международного фестиваля "Могилевская музыкальная весна-2000".
0.10 Бездельник.
0.45 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.20 Новости.
8.20 "Вавилонская башня". Сериал.
9.20 "Каламбур".
9.50 В мире животных.
10.30 Сериал "Лето наших надежд".
13.30 "Вместе".
14.20 Мультазбука.
14.45 КВН - 2000.
17.30 Джентльмен-шоу.
17.55 Человек и закон.
18.40 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Детектив "Конспираторы".
22.35 Песня года.
23.35 Х/ф. "Богатые и знаменитые".

РОССИЯ

7.00, 8.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.20, 1.15 "Дежурная часть".
7.35 Семейные новости.
8.35 "Чудеса в решете". Мультфильм.
8.45 Москва - Минск.
9.10 "Цыганка".
10.05 "Санта-Барбара".
16.35 "Тайны тысячелетия".
17.25 Сериал "Монахини в бегах".
18.25 "Городок".
19.45 Боевик "Мафия бессмертна".
21.35, 22.30 "Панорама".
23.15 Фильм "Луна-парк".

КУЛЬТУРА

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 "Небесный тихоход". Х/ф.
12.55 "Поезд на третьем пути". Дон Аминадо.
13.45 Мультфильмы.
14.15 "Время музыки".
14.40 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Кино - детям. "Чародей. Страна великого дракона".
16.00 "У.Шекспир". Программа А.Аникса.

НТВ

5.00 Сегодня утром.
7.55 Путешествия натуралиста.
8.30 Служба спасения.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
11.30 Худ. фильм "Воскресный папа".
13.30 "Забытый полк".
14.20 Без рецепта.
15.35 Старый телевизор.
16.20 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.45 Сериал "Она написала убийство".
17.40 Криминал.
18.45 "Победа. Одна на всех". Фильм из цикла "Новейшая история".
19.55 Независимое расследование.
21.50 "Женский взгляд".
22.25 Сериал "Трое".
23.20 Остросюжетный фильм "Утонченная нежность" (США).

"МОГИЛЕВ-1" НА БТ

14.25 "Откровенно...".
14.45 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"

6.30,7.10 "Ранехонько!".
7.00 "Навины раницы".
8.05 "Саманта".Телесериал.
8.55 "Сейлормун:Луна в матроске".-Мультсериал.
9.20 "Пацаны".Худ.фильм.
16.30 "Из жизни женщин".
17.00 "За гранью возможного".Телесериал.
17.45 Мультфильм.
18.00 "Праздник в Вашем доме".
19.20 Телемагазин.
19.30 Пунктир.
20.05 "Праздник в Вашем доме".
20.50 "Только ты".Телесериал.
21.40 Астро-дайджест.
21.45 Рейтинг-фильм.

МОГИЛЕВ-2

7.00 "Энергетический завтрак".
8.10-12.00 ТВ-6.
15.00 ТВС представляет программу на польском языке.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.45 "Пляж" Телесериал.
19.28 Прогноз погоды.
19.30 "Поздравления".
20.15 "В гостях у бабки Агапки".
20.30 "Поздравления".
21.28 Высокая мода.
21.30 Городские новости.
21.45 Романтическая комедия "Певец на свадьбе".
23.15 Музыкальная программа.

•• Суббота, 24 июня ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.05 Сущность. Духовная программа.
8.30 Усадьба.
9.00, 15.00, 19.00 Новости.
9.10 Потребительская корзина. Социально-экономическая программа.
9.25 "Сегодня с вами..." Генерал-майор Александр Харламов.
9.55 "Все нормально, мама!" Развлекательная программа.
10.25 "Одиссея команды Кухто".
10.55 Компьютерный полигон.
11.15 Вершина мира. Телевикторина.
11.40 Столица. Информационно-аналитическая программа.
12.10 Сельчане. Лельчицкий район.
12.35 Книгосбор.
13.10 Сфера. Научно-популярная программа.
13.40 Око. О рекламе и не только...
14.00 Международные спортивные новости.
14.15 Сделано в Беларуси. Новые технологии в строительстве.
14.30 Познай себя.
15.15 Мультфильмы.
16.10 Конный спорт.
16.30 Олимп.
17.00 Ток-шоу "Будни".
17.45 "Купаловцы: взгляд через время". Телеочерк к 80-летию Национального академического театра им. Я.Купалы.
17.55 "Земляки". По страницам прошлых передач.
19.15 Из достоверных источников.
19.35 Песню берите с собой.
20.25 "Багряная трава". Х/ф
21.00 Панорама.
21.50 "Христофор". Юмористическая программа.
22.10 "Мое дело - телячье". Х/ф
23.40 Премьера песни.
23.50 Видимо-невидимо.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Слово пастыря.
7.25 "Все путешествия команды Кусто".
8.15 "Ералаш".
8.25 Играй, гармонь любимая!
9.10 Смак.
9.30 Док. детектив. Торговцы живым товаром. Дело 1999 года.
10.00 "С легким паром!".
10.30 Утренняя почта.
11.00 Остросюжетный фильм "Отряд".
13.00 В мире животных.
13.45 История одного шедевра. Русский музей.
14.10 Сериал "Горец".
15.05 Седьмое чувство.
15.45 "Время футбола": ЕВРО - 2000.
16.15 Детектив-шоу.
17.15 Экстренный вызов. Спасатели.
17.45 "Женские истории".
18.20 "Будьте моим мужем". Комедия.
20.00 Программа С. Доренко.
21.00 Футбол.
23.10 Коллекция Первого канала. "Иисус Христос - суперзвезда".

РОССИЯ

7.00 Фильм для детей "Радуга" (США).
8.30 Почта РТР.
9.00 Доброе утро, страна.
9.45 "Сто к одному".
10.35 Сам себе режиссер.
11.05 "Друзья-II". Сериал.
11.35 "Золотой ключ".
12.00, 19.00 Вести.
12.20 Федерация.
13.10 Мелодрама "Коварный обольститель" (Индия).
15.10 Планета Земля.
16.05 "Вечера в Политехническом".
17.05 Моя семья. "Сладкая месть".
18.05 "Два рояля".
19.45 "Аншлаг" и Ко.
20.50 Бал выпусников-2000.
21.30 Футбол.
23.45 Чемпионат Европы по футболу-2000. Итоги дня.

КУЛЬТУРА

9.05 "Аистенок".
9.30 "Российский курьер".
10.10 "Кино вчера и всегда".
10.35 "Дамский портной". Х/ф.
12.00 "Микрофон включен". Ю.Левитан.
12.25 Мультфильм.
12.35 Графоман.
13.00 Парижский журнал. "Возьми крест свой..."
13.30 Новости культуры.
13.45 "Сыновья и любовники". Х/ф
14.40 Мой цирк.
15.05 Профили. Мао Цз-дун.

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
7.15 Сериал "Трое".
8.10 "О, счастливчик!"
9.15 "Чистосердечное признание".
9.40 "Экстремальные ситуации".
10.25 Пойми меня.
11.25 Большие деньги.
11.55 "Два билета на дневной сеанс".
13.35 "В нашу гавань заходили корабли".
14.40 "Свидетель века".
15.30 Профессия - репортер.
15.50 Без рецепта.
16.20 Дог-шоу "Я и моя собака".
16.50 "Она написала убийство" (США).
18.35 "Один день".
19.05 "О, счастливчик!"
19.50 Детектив "Каменская. Чужая маска".
21.45 Остросюжетный фильм "Роковое влечение" (США).
23.55 Ток-шоу "Про это".

"МОГИЛЕВ-1"

15.00 "Птицы над городом".Фильм-детям.
16.20 18.20 "Праздник в Вашем доме".
17.30 "Эко-Пойнт".Телесериал.
19.30 Телемагазин.
19.40 "Девять месяцев".Комедия.
21.10 Видеодром.
21.30 Боевик.
23.10 Астро-дайджест.
23.15 "Пляжная академия".Комедия.

МОГИЛЕВ-2

7.00 "Энергетический завтрак".
8.00-17.00 ТНТ.
17.00 "Поздравления".
18.00 "Благая весть с Риком Реннером".
18.30 "Поздравления".
19.30 Боевик "Лесной воин".
21.10 Высокая мода.
21.15 Кевин Костнер в драме "Идеальный мир".
23.35 Музыкальная программа.

•• Воскресенье, 25 июня ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Мультсериал.
8.30 Здоровье. Тележурнал.
9.00, 15.00 Новости.
9.15 Потребительская корзина.
9.30 "Вас вызывает Спортландия".
10.20 Туроб"ектив. Путешествия, встречи, отдых.
10.45 "Все нормально, мама!" Развлекательная программа.
11.15 "Премьер-парад". Юмористическая программа.
11.45 Арсенал. Программа об армии.
12.10 Золотые ключи. Телефестиваль народного творчества.
12.40 Семейный телеканал "На волне взаимопонимания".
13.30 Сериал по выходным. "На гребне волны" (США). 6-я серия.
14.15 Международные спортивные новости.
14.30 "Сегодня с вами..." Генеральный директор компании "Космос-ТВ" Виктор Кириллов.
15.15 Белорусский дом.
15.45 "Наши песни".
16.15 Теленавигатор.
16.40 Банка комиксов.
17.10 Х/ф. "Ты у меня одна".
18.55 "Судьба человека". Нина Павлюченко.
19.30 Стадион.
20.00 Резонанс.
20.45 Ток-шоу "Карамболь".
21.20 Комедия "Добрый человек в Африке"(США).
22.50 Суперобраз XX1 века.
23.20 Столичный хит. Музыкально-развлекательная программа.
24.00 Авто-парк.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Армейский магазин.
7.40 "Дисней-клуб": "Аладдин".
8.10 Утренняя звезда.
9.10 "Непутевые заметки".
9.30 Пока все дома.
10.05 Семейная комедия "Альф".
10.35 Здоровье.
11.05 Худ. фильм "Ожог".
13.15 Клуб путешественников.
14.10 Сериал "Горец".
15.05 Возможно все!
15.25 "Дисней-клуб".
16.15 "Серебряный шар".
17.15 "Ералаш".
17.25 Смехопанорама.
18.05 Боевик "Большой переполох в маленьком Китае".
20.00 Время.
21.00 Футбол.
23.05 Пол Ньюмен в фильме "Агент Макинтош".

РОССИЯ

7.00 Мультфильм.
7.20 Папа, мама, я - спортивная семья..
8.20 "Устами младенца". Телеигра.
8.55 Доброе утро, страна.
9.30 "Аншлаг" и Ко.
10.30 "Городок".
11.00 Русское лото.
11.40 Мультфильмы.
12.00 Вести.
12.20 Парламентский час.
13.15 Новая "Старая квартира".
14.15 Диалоги о животных.
15.15 Премьера док. фильма "Калмыцкий хронотоп".
16.00 Пресс-клуб.
17.00 "Международная панорама".
17.45, 19.55 Экранизация романа Д. Стил "Зоя" (США). 1-я и 2-я серии.
19.00 Зеркало.
21.30 23.45 Футбол. Итоги дня.
0.00 Фантастический фильм "Газонокосильщик" (США).

КУЛЬТУРА

9.05 "Аистенок".
9.30 "Одиссея". Мультфильм.
10.40 Экспедиция "Чиж".
11.05 "Консилиум".
11.35 "Романса трепетные звуки". Док. фильм.
12.50 Мультфильм.
13.00 Дворцовые тайны.
13.30 Новости культуры.
13.45 "Сыновья и любовники". Телесериал. (Закл. серия).
14.40 Отечество и судьбы. "Лансере".
15.20 Положение вещей.

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
7.15 Детектив "Каменская. Чужая маска".
8.15 "О, счастливчик!"
9.20 "Ключи от форта Байяр".
10.10 "Полундра".
10.45 Мультфильм "Винни-Пух".
11.30 Служба спасения.
12.00 Путешествия натуралиста.
12.35 Детектив "Круг".
14.20 "Женский взгляд".
15.25 Большие родители.
15.55 "Виктория и Альберт". 1-я серия.
16.55 "Она написала убийство".
18.00 Итоги.
19.35 Куклы.
19.50 Детектив "Каменская. Чужая маска".
20.50 "Итого".
21.10 Комедия "Фантомас разбушевался".
23.05 Криминальный фильм "Похороны" (США).

"МОГИЛЕВ-1"

15.00 "Скарбы"."Ганчарства на Магілеўшчыне".
15.30 "Волшебник Изумрудного города".Мультсериал.
16.20 "К концу времён".Фильм-детям.
17.50 "Блеф-клуб".
18.35 "Эко-Пойнт".Телесериал.
19.20 Телемагазин.
19.30 "Всадники багряных прерий".-Вестерн.
21.05 Астро-дайджест.
21.10 "Однажды вечером".Шоу.
22.00 "Чужая свадьба".Мелодрама.

МОГИЛЕВ-2

7.00 "Энергетический завтрак".
8.00-17.00 ТНТ.
17.00 "Поздравления".
18.00 Джойс Майер "Жизнь в слове".
18.30"Поздравления".
19.30 Триллер "Борьба за выживание".
21.00 Мультфильм.
21.10 Высокая мода.
21.20 Фантастический боевик "Кровь героев".
23.00 Музыкальная программа.

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

"ХАЙ БЫ ВЫЖЫЛА ІДЭЯ" ("ТМ"№22 ад 9.06.2000).

Крок уперад ці крок убок?

Не магу падзяліць, як настаўнік, захапленьня калегі А.Кавалёва ад увядзеньня дзесяцібальнай сыстэмы ацэньваньня ведаў у школах. Хаця й пагаджуся, што гнуткасьці ў такой сыстэме крыху болей. Але ж тут – чым болей балаў, тым болей гнуткасьці і варыятыўнасьці. Чаму б нам не пазайздросьціць некаторым краінам Афрыкі, якія карыстаюцца стабальнай сыстэмай ацэньваньня ведаў? Там веды ацэньваюць у працэнтах. Хаця й цяжка зразумець, чым адрозьніваюцца веды на 53 балы ад ведаў на 54 балы, але гэта ня так істотна. Важней тое, што любую праяву руплівасьці з боку вучня можна адлюстраваць зьменай у ацэнцы: папацеў крыху – вось табе 56 балаў, яшчэ папацеў – ужо 57. Вучань заўважае зьмену лічбы адпаведна сваім намаганьням і гэта дадае яму натхненьня да вучобы. З нашай жа чатырохбальнай такога не бывае: ад "тройкі" да "чацьвёркі" розьніца вялікая, папацеў крыху – але да чацьвёркі яшчэ не дацягнуў. Настаўнік пахваліць за руплівасьць, але паставіць "тройку". Ну з "плюсам", але гэта тая ж "тройка".

Але ўсё гэта – размова пра настаўніка, так бы мовіць, ня вельмі дасьведчанага, кругагляд якога абмяжоўваецца праграмамі ВНУ і курсамі павышэньня кваліфікацыі, пра настаўніка, пастаўленага ў рамкі міністэрскага мысьленьня, якое выконвае заказ дзяржаўнай адміністрацыі (нормай ёсьць, калі міністэрства выконвае заказ грамадзтва, а не дзяржавы, супадзеньня гэтых інтарэсаў амаль ніколі не бывае). Сёньняшняму настаўніку можна паспачуваць, але спачуваньне не вымагае падтрымкі ў захапленьні сумніўнымі навацыямі. Чаму ж сумніўнымі, спытае чытач, калі я ўжо адзначыў, хай сабе й невялікую, перавагу дзесяцібальнай сыстэмы перад чатырохбальнай.

Небясьпека вось у чым. Асабіста мне, як настаўніку матэматыкі, што мае свае погляды на гэтую справу і сваю тэхналёгію працы з вучнямі, дастаткова двухбальнай ацэнкі "ведае – ня ведае" ці "умее – ня ўмее". Мне гэтага хапае, каб навучыць любога шалапута матэматыцы да ўзроўню, які для яго дасягальны. І мне хацелася б, каб ніякі міністар ці прафэсар ня ўкладваў свае мазгі, свае парады і асабліва патрабаваньні ў маю працу, бо гэта можа толькі нашкодзіць.

У міністэрскім кабінэце В.Стражаву падалося, што дзесяць балаў дапамогуць вырашыць некаторыя праблемы, і ён "запусьціў" у некалькіх школах такі экспэрымэнт. Вынікам яго стане тое, што падтрыманая "зьнізу" ідэя далей будзе навязвацца ўсім настаўнікам (натуральна, і мне) для абавязковага выкананьня, бо як жа: эспэрымэнт паказаў...

З гэткім жа посьпехам міністар эканомікі мог бы даказаць, што плаціць зарплату дробнымі купюрамі лепш, чым буйнымі. Якніяк пачак таўсьцейшы і чалавеку можа здавацца, што ён шмат атрымлівае. (Так, дарэчы, і робіцца, бо самой буйной купюрай у нас зьяўляецца паперка, адпаведная пяці далярам). Але казаць, што ад гэтага выйграе эканоміка, наўрад ці даводзіцца.

За тры дзясяткі гадоў працы ў сыстэме адукацыі я добра спазнаў кухню і задворкі гэтай сыстэмы. Магу сказаць, што самыя ўдалыя, самыя карысныя, самыя эфэктыўныя ідэі высноўваліся з вопыту няўрымсьлівых шукальнікаў, якія не пераводзяцца на школьнай ніве, з ахвярнасьці настаўнікаў-практыкаў. Камуністычная сыстэма ўціскала гэтыя парасткі, бо яны вялі да стварэньня вольнай душы і вольнага розуму, небясьпечнага для ідэалёгіі. Але яны прарваліся – успомніць хаця б, зь якім захапленьнем уся вялізная краіна сачыла за "Сустрэчамі ў Астанкіне", сустрэчамі з Настаўнікамі. Прарваліся на тэлебачаньне, прарваліся ў друк – надрукаваныя кнігі. Цяпер, здавалася б, бяры, настаўнік, кнігі, чытай, акунайся ў глыбіні пэдагагічнай мудрасьці. І стварай сваё на гэтай урадлівай глебе.

Але няма часу настаўніку на чытаньне кніг, яму трэба грошы зарабляць, працуючы па паўтары-дзьве стаўкі, каб сяк-так сям'ю пракарміць. Няма часу на гэта й выкладчыку ВНУ, і ён нясе студэнтам крыху прыфарбаваную пэдагогіку камуністычных часоў. На гэтай глебе і вырастае тое захапленьне ад дробязнай навінкі, якая ні на што істотна не паўплывае.

Калі ж вярнуцца да сыстэмы ацэньваньня ведаў, то я параіў бы А.Кавалёву ды іншым калегам, хто яшчэ чакае і хоча нечага новага, нечага лепшага, зьвярнуцца да кніг грузінскага прафэсара Ш.Аманашвілі. Гэты чалавек, які, стаўшы прафэсарам, ня кінуў школы, а працаваў з малымі дзецьмі далей, папаўняючы свой і без таго вялікі досьвед, лічыць, што бальная сыстэма ацэнак вельмі шкодная ў пачатковай школе і некалькіх клясах сярэдняй школы. Там, па ягонаму меркаваньню, павінны быць кароткія слоўныя характарыстыкі посьпехаў вучняў (да прыкладу, "засвоіў пісьмовую беларускую мову да ўзроўню 7-8 памылак на сто слоў, памылкі пераважна ў суфіксах і канчатках слоў, слоўнікавы запас дастатковы, але вусная гаворка не разьвітая – тут патрэбны трэнаж"). Два-тры радкі – а колькі каштоўнай і для бацькоў, і для іншых настаўнікаў ці адміністрацыі школы інфармацыі! А цяпер уявіце, што замест гэтага стаяла б "тройка" ці "чацьвёрка" – што б вы за гэтай лічбачкай убачылі?

Бальную сыстэму, лічыць Ш.Аманашвілі, мэтазгодна ўводзіць у апошніх клясах школы, калі вучань пачынае задумвацца аб конкурсах у ВНУ ці яшчэ куды, якія чакаюць яго наперадзе, і яму трэба параўноўваць узровень сваіх ведаў з узроўнем ведаў іншых навучэнцаў, патэнцыйных суспаборнікаў.

Ня менш цікавыя думкі можна знайсьці ў кнігах В.Шаталава ды іншых настаўнікаў-наватараў. Пытаньне: чаму пра іх досьвед так мала ведаюць настаўнікі? Але гэта пытаньне аб тым, хто, як і чаму вучыць у пэдагагічных ВНУ. Калі будзе патрэба, закранем і гэтае пытаньне.

М.БУЛАВАЦКІ

100 ЗРУЙНАВАНЫХ АРХІТЭКТУРНЫХ ПОМНІКАЎ МАГІЛЁВУ

Самабытнасьць места найчасьцей захоўваецца ў назовах вуліцаў. Сакральны сэнс назоваў перадае ўсю гаму мескага жыцьця ў повязі з часам. Час пераборлівы й ашчадны, як руплівы гаспадар, які адбірае найбольш жывое й трывалае, адкідваючы кволае й безнадзейнае. Вонкавая занядбанасьць насьцярожвае, пужае й... вабіць. Якраз вонкавая занядбанасьць вулкаў надае ім прыўкрас стараведчыны й стварае ўражаньне траплєньня ў казку. Ведама, казка ў кожнага свая.

Такім чынам, запрашайма ў казачнае падарожжа па магілеўскім вулкам другое паловы 19-га стагодзьдзя.

Вуліцы Магілёву

За плячыма засталося Лупалава з Чарнігаўскай брамай, даволі вялікім будынкам піўнога бровару Лекерта, Петра-Паўлаўскай і Траецкай царквамі й галоўнай лупалаўскай вуліцай – Новачарнігаўскай. Перайшоўшы драўляны мост цераз Дняпро, мы ўваходзім на вуліцу Дняпроўскі ўздым. Гэтая вуліца прарэзае прыроднае ўзвышша й кіруе да цэнтру места. Памянёная вулка зьявілася на мапах Магілёву ў 1849-50 гадох падчас будаўніцтва Бабруйскага гасьцінцу. Да моманту ж пабудовы ў бок гары Касьцерні цягнуўся замкавы мур, з вонкавым глыбокім ярам. У муру была Брама – "Алейная" (кажуць, што тутака месьцічы гандлявалі алеем, таму й Алейная), празь яе з Магілеву ад Ратушы пралягаў шлях наўпрасткі да Бэрнардыйскага кляштару. Над брамаю быў уладжаны абраз Божае Маці, якую дужа шанавалі магілёўцы. У 1708 годзе падчас пажару абраз згарэў. Магілеўскім мешчанінам Пігарэвічам абраз Божае Маці наноў быў напісаны й зноў жа ўладжаны над адбудаванай каменнай брамай. Напрыканцы 18 стагодзьдзя згодна распараджэньня Георгія Канінскага абраз быў перанесены ў Спаскую царкву.

Але вернемся да нашае вандроўкі. Над Дняпроўскім ўздымам узвышаецца даволі высокай сьцяной вал, рэшткі ўмацаваньняў былога каралеўскага замку. У 1873 годзе схіл валу ўяўляў зь сябе тры раўнамерна разьмешчаныя ўзроўні. Гадам раней, у 1872-м, на вяршыне валу быў высаджаны сад, цудоўнае мейсца адпачынку тагачасных месьцічаў. На першым узроўні праходзіла вуліца Падвальная. Ніжэй Дняпроўскага ўздыму, праваруч ад маста, праходзіла вуліца Школьная, гэтак званае "школішча". Школішча амаль цалкам, за рэдкім выключэньнем, было заселенае габрэямі (жыдамі), таму тутака шмат малітоўных дамоў і школкаў, некаторыя зь іх даволі старыя. Першапачаткова ўладамі Расейскае імпэрыі Школішча было вызначанае як дазволенае мейсца аседласьці габрэяў (гета). На Школьную вуліцу фасадам глядзяць мураваныя будынкі водаправоду. Якраз за імі бачны спуск да параходнай прыстані. Тутака ж на беразе Дняпра і Бэрнардыйскі кляштар (касьцёл Сьв. Антонія), які быў закладзены ў 1687 годзе. У 1864 годзе кляштар быў зачынены й з 1872 году тут месьціцца цэнтральны архіў. Непадалёк ад касьцёлу-архіву знаходзіцца, сярод невялікае колькасьці хрысьціянскіх дамоў, мураваная Ўзьнясеньне-Пакроўская царква, якая была закладзеная яшчэ ў 1668 годзе.

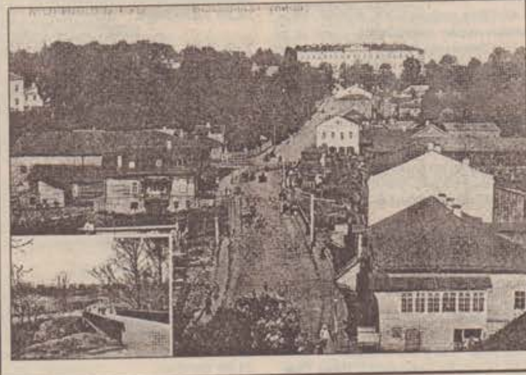
Леваруч ад Дняпроўскага маста, у падножку валу паўстаюць мураваныя збудаваньні колішняе вязьніцы, цяпер тутака піўны браварок. Вуліца Быхаўская, на якой дарэчы й месьціцца браварок, – працяг Бабруйскага гасьцінцу. Быхаўская падзелена Дубравенкай на дзьве часткі. На левым баку вуліцы знаходзіцца вадзяны млын, які быў закладзены ў 1858 годзе з дазволу мяйсцовых уладаў прыватнай асобай. Дазвол прадугледжваў, што праз 25 год млын пяройдзе пад уладу места. Вышэй па вуліцы каменны будынак духоўнага япархіяльнага вучылішча, непадалёк, у канцы вуліцы – Быхаўская Брама. За брамаю – невялікая аранжэрэя й парнікі садоўніка Блянка. Аповяд пра левабярэжжа Дубравенкі будзе ня поўным і не дастаткова зьмястоўным, калі не ўзгадаць пра мескую аўтэнтычнасьць у назовах іншых вуліцаў гэтае Магілеўскае дзялянкі. Як прыклад – назва вуліцы Завальлё, тутака ёсьць левае Завальлё, малое й вялікае. Тлумачэньне гэтае назвы няхай застанецца для нас пакуль таямніцай. Усё ж таямнічае вабіць, ці так?

Вуліца Ўсьпенская прывядзе вандроўніка да Ўсьпенскае царквы, да мейсца сутоку Дняпра з Дубравенкай. Зноў жа непадалёк і Папенка, кажуць, што тут калісьці аселі латышы. Ня можна прамінуць увагаю й Базар, для нас ён вядомы пад назвай Быхаўскі.

Алесь АСІПЦОЎ

(Працяг будзе).

Крыніцы інфармацыі: 2-гі том "Опыта описания Могилёвской губерни" А.Дамбавецкага; фотаальбом "Магілёў на скрыжаваньні" А.Агеева, І.Пушкіна.

ПАМЯЦЬ. ГІСТОРЫЯ. 1941-1945

Жыцьцё пад немцам

Рэдакцыйны ўступ

Наступным тыднем мы будзем адзначаць чарговую гадавіну нападу фашыстоўскай Нямеччыны на СССР, а крыху пазьней – гераічнай абароны Магілёва. Выключна патэтычныя адзначэньні гэтых датаў, асабліва другой, традыцыйна афармляюцца ўзьнёсласьцю і параднасьцю, пакідаючы за дужкамі тую тэму, як жа жылі людзі "пад немцам" пасьля таго, як Чырвоная армія пры ўсім гераізьме ня здолела абараніць "цьвярдыню на Дняпры". А бяз веданьня і разуменьня гэтага нельга казаць пра тое, што мы ведаем, а тым больш помнім гісторыю, што яна вычарпаная аднойчы і назаўсёды, што яна ясная і не падлягае дапаўненьню, пераасэнсаваньню, удакладненьню... "Тыднёвік" распачынае друкаваньне новага для гэтай тэмы гістарычнага дасьледаваньня.

Аўтарскі ўступ

Гітлераўскія захопнікі, як вядома, канчаткова авалодалі нашым горадам 28 ліпеня 1941 года. Быў устаноўлены жорсткі акупацыйны рэжым. Магілёўшчына апынулася (да лета 1944-га) у тылавой частцы нямецкіх войскаў з групы "Цэнтар". Дзейнасьць савецкіх падпольных груп і партызанаў, карныя дзеяньні акупантаў на тэрыторыі горада й ваколіцаў збольшага дасьледаваныя, чаго ня скажаш пра грамадзкае й культурна-асьветнае жыцьцё магілёўцаў, якое засталося па-за ўвагаю савецкіх дасьледчыкаў. Выключэньнем тут – некалькі газэтных публікацыяў супрацоўніцы абласнога архіву С.Сталяровай у 1994 годзе. Таму я вырашыў зьвярнуцца да гэтай тэмы нанова. (Усе пададзеныя мною факты маюць пацьверджаньне ў архіўных крыніцах).

Пачнем з складу насельніцтва горада. Перад вайной у Магілёве было крыху больш за 100 тысячаў жыхароў, зь іх прыкладна 40% – габрэяў. Улічваючы колькасьць прызваных у Чырвоную Армію, удзельнікаў народнага апалчэньня і актыву КП(б)Б, можна сьцьвярджаць, што большасьць насельніцтва гораду апынулася пад акупацыяй. Гэта можна патлумачыць тым, што ўлады – каб запабегчы панікі і "паражэнскіх настрояў" – не дазвалялі масавую эвакуацыю жыхароў, і тым, што перажыўшы час сталінскіх рэпрэсіяў, даволі значная частка насельніцтва бачыла ў немцах калі не вызваліцеляў, дык, прынамсі, і ня ворагаў.

Пасьля захопу горада новыя ўлады наладзілі строгі ўлік насельніцтва. Жыхары Магілёву павінны былі зарэгістравацца ў гарадзкім упраўленьні – будынку 3-й школы па вуліцы Ленінскай,41. Тых, хто ад гэтага ўхіляўся, чакаў альбо вялікі штраф, альбо арышт.

Габрэйскае насельніцтва павінна было пражываць на тэрыторыі гета. Яно знаходзілася ў вядомых у горадзе раёнах – "Школішча" і "Падмікольле", якія былі часткай былога Пакроўскага пасада. Габрэі, паводле гітлераўцаў, падлягалі пагалоўнаму зьнішчэньню. У Магілёве вядомыя некалькі месяцаў масавага забойства габрэяў. Акрамя тэрыторыі ўжо названага гета, генацыд габрэйскага насельніцтва адбываўся ўздоўж ракі Дубравенкі й на месцы сёньняшняга заводу "Строммашына".

Згодна перапісу негабрэйскага насельніцтва, у Магілёве на 01.10.1941 года пражывала 47048 чалавек, зь іх 28758 жанчын і 18290 мужчын, 16785 дзяцей да 14-ці год, 2864 старэйшых за 60 год (пэнсыянэраў толькі 580). Працаздольнага насельніцтва – каля 27,5 тысячаў (мужчын сярод іх каля 9000).

Паводле нацыянальнасьці гэта былі: рускія – 28705 чалавек, беларусы – 15707, украінцы – 1085, палякі – 1063, латышы – 192, немцы – 82, літоўцы – 72, эстонцы – 13, іншыя – 129.

Большасьць складалі рабочыя нізкай кваліфікацыі – 7973 чалавекі. Сярод астатніх: 7132 хатнія гаспадыні, 2631 вучань, 1023 сьлесары, 817 настаўнікаў, 693 работніка чыгункі, 650 мэдычных работнікаў, 421 шофэр, 405 інжынэраў-тэхнікаў, 379 цесьляроў, 289 шаўцоў, 149 токараў, 132 каваля, 88 дактароў (зь якіх 40 – мужчыны) й г.д.

Летам 1942 году ў горадзе жыло крыху болей за 50 тысячаў чалавек.

Каб пазьбегнуць голаду, акупацыйныя ўлады наладзілі ўнармаванае забесьпячэньне насельніцтва прадуктамі харчаваньня. *(Тут і далей у тэксьце будзе разглядацца толькі негабрэйская частка жыхароў Магілёва).* У сьнежні 1941 году харчовыя карткі атрымалі 8365 працуючых – па 400г. хлеба на дзень; 19636 беспрацоўных і ўтрыманцаў – па 200г; 17264 дзяцей – па 200г. Хворым у больніцах, дзецям у дзіцячых дамах выдавалася па 300г у дзень.

Усё працаздольнае насельніцтва гораду (ад 16 год) павінна было працаваць. Пэнсыянэры зь сьнежня 1941 году атрымоўвалі штомесяц дапамогу – каля 50 рублёў кожны. Для тых, хто не атрымаў працы на прадпрыемствах, штодзень арганізоўваліся грамадзкія працы. Разьлічваліся за зробленую працу ў гэтых выпадках штодня.

Увогуле падчас акупацыі ў Магілёве была наладжаная работа наступных прадпрыемстваў: гарадзкой бібліятэкі (распачала дзеіць 1.03.42г.), 8 школаў, рамесьніцкага і будаўнічага вучылішчаў, 7 сталовак, 10 прыватных кавярняў, 11 цырульняў, 3 лазьняў, гарадзкога тэатру, гарадзкой больніцы, паліклінікі зь філіямі, дыспансэраў сухотнага й вэнэрычнага, санітарна-эпідэміялягічнай станцыі, хлебапякарні, аптэкі й г.д. Усяго – 54 назвы. Між іх варта асобна вылучыць буйныя прамысловыя прадпрыемствы: завод газаванай вады, піваварны завод, чыгунка, трубаліцейны завод, завод "Дзімітрава", шоўкавая фабрыка, скураны завод, лесахімзавод, аўтарамонтны завод, цагляна-дахоўны завод "Днепр", мэблева-сталярная фабрыка, косьцеклеявы завод, 5 цагляных заводаў, мясакамбінат, торфазавод, ЦЭЦ. На кожным з прадпрыемстваў працавала ад 20 да 300 чалавек.

У сувязі з тым, што йснавала вельмі простая сыстэма падаткаабкладаньня – 10% ад даходу, большага за 200 рублёў – шмат хто займаўся прыватным гандлем, рамесьніцтвам. Так, толькі ў студзені 1944 году 28 асобаў мелі патэнты на гандаль, 27 – на занятак рамесьніцтвам. З 1942 году, як пазначана вышэй, у горадзе дзеілі 10 прыватных кавярняў, 11 цырульняў, а ўлетку было выдадзена 5 патэнтаў на выраб і продаж марозіва.

Заробак працуючых у 1942-43г.г. ва ўстановах і на прадпрыемствах быў розны. На торфазаводзе "Грэбянёва" дырэктар атрымоўваў (штомесяц) 900 рублёў, загадчык майстэрні – 700 руб., прараб – 600, майстар – 500, дзясяцкі – 300, сьлесар – 300-450, повар – 300, прыбіральшчыца – 200, рабочыя – у залежнасьці ад зробленага.

Мэдычныя работнікі, у залежнасьці ад стажу працы, атрымоўвалі: галоўны доктар – 1000 рублёў, доктар – 600-800 рублёў, зубны доктар – 400-600, лябарантка – 350-450, фэльчар, акушэрка – 350-400, старэйшая мэдсястра – 350-400, мэдсястра – 300-350, санітарка – 200 рублёў.

Работніцы трыкатажнай вытворчасьці й вязальнай майстэрні зараблялі па 300-800 рублёў; на канатна-вяровачнай і ткацкай вытворчасьці – па 150-400 рублёў. Зарплата ў аўтарэмонтнай майстэрні складала: стар.-мэханік – 700 рублёў, мэханік – 650, электрык – 650, токар – 650, шофэры – 450-500, вулканізатар – 450, сьлесар – 400, цесьляр – 400, грузчык – 350, прыбіральшчыца – 250, вучань сьлесара – 200 рублёў.

Зарплата бібліятэкара была (4-гадзінны рабочы дзень) – 200 рублёў, цырульніка (8 гадзін) – 700 рублёў, прыбіральшчыцы ў школе – 200 рублёў, загадчыка гаспадаркі – 350 рублёў, дырэктара школы (у залежнасьці ад стажу працы) – 1000-1100 рублёў, настаўніка – 600-980 рублёў, выкладчыка ў сярэдняй школе – 950-1250 рублёў. Дадаткова плацілі за загадваньне кабінэтам (100 руб.), за праверку сшыткаў – 10% (стаўка настаўніка была ў 1-4 клясах – 24 гадзіны на тыдзень, у 5-7 клясах – 18 гадзін). Работнікі кінатэатраў атрымоўвалі ад 200 да 500 рублёў. Акторы ў тэатры – ад 1000 да 1100. Апошнім нават выплочваліся прэміі да 1000 рублёў. Вучні рамесьніцкіх вучэльняў атрымоўвалі штотыдзень па 25-40 рублёў, у залежнасьці ад году навучаньня.

Габрэі маглі працаваць, аднак атрымоўвалі толькі 80% ад заробку чорнарабочага – незалежна ад таго, якую працу выконвалі. Такім чынам, за адну і тую ж працу габрэй атрымоўваў у гадзіну 48-64 капейкі, а прадстаўнік іншай нацыянальнасьці – 1,35-2,50 руб.

Дарэчы, згодна патрабаваньняў акупацыйных уладаў аб усеагульнай працоўнай павіннасьці, калі хтосьці ад'язджаў на працу ў Нямеччыну (магчыма, нават, калі быў прымусова вывезены), ягоная сям'я павінна была атрымоўваць грашовую дапамогу ў памеры 130 рублёў штомесяц.

Ігар ПУШКІН,
дырэктар
Музэя гісторыі
Магілёва
(Фота з БСЭ)

(Працяг будзе).

МАСТАЦКАЯ ГАСЬЦЁЎНЯ "ТМ"

Зьніч-2000

Чарговым разам магілёўская грамадзкая арганізацыя "Кола Сяброў" дапамагла мастакам. 7 чэрвеня адбылася выстава-акцыя мясцовых мастакоў: Андрэя Вераб'ёва, Аляксандра Суворава і Уладзімера Панамарова.

У незвычайны час выстава-акцыя распачалася: а 21-й гадзіне. Мела імпрэза паганскі (*язычніцкі – аўтар*) характар. Усё, што было прадстаўлена мастакамі, нагадвала нейкія ўрыўкі з дахрысьціянскага пэрыяду жыцьця нашых продкаў. І назва гэта таксама падкрэсьлівала – "ЗЬНІЧ-2000". Як растлумачылі самі мастакі, "большасьць твораў выкананыя зь зямлі пры дапамозе агню...". На выставе побач керамічных твораў былі прадэманстраваныя тэматычныя працы алеем Аляксандра Суворава.

Але зойдзем у залю, дзе адбывалася частка дзеі. У памяшканьні быў зьмітаваны алтар. Быў нават жрэц. Кожны з гасьцей атрымаў па падарунку з сымбалем выставы й пакаштаваў чароўнага напою продкаў. Пасьля "пасьвяшчэньня" паганскі танец выканала дзяўчына ў адпаведнай вопратцы (толькі замест скуры маманта на ёй была сучасная тканіна).

Пад гэтую дзею і да пачатку афіцыйнае часткі імпрэзы гучалі цудоўныя народныя гукі, зь якімі дапамаглі ўжо знаёмыя чытачам музыкі з "Округа Свободного Искусства". Калі ўжо на небе сонца зьмяніў месяц, усе рушылі на вуліцу дзеля прынясеньня так званае ахвяры. У выкананьні Андрэя Вераб'ёва са звычайнай кібасы быў зроблены маленькі парсючок, які і стаў ахвярай. Менавіта яго прынесьлі паганскім багам на радасьць. А пасьля ўсе, хто яшчэ дачакаўся такога позьняга часу, змаглі паспрабаваць гэтага засмажанага на вогнішчы "парсючка".

Перамяшчэньні з памяшканьня на вуліцу і назад надавалі нейкі рух усёй акцыі. Мабыць, менавіта гэта надавала імпрэзе своеасаблівы калярыт і непаўторнасьць. Такога Магілёў яшчэ ня бачыў!

Потым былі гаворкі каля вогнішча, пытаньні да мастакоў і іхныя адказы, прыватныя размовы. Бліжэй да поўначы агні патухалі, гоман сьціхаў, памяшканьне станавілася пустым, толькі рэха мерапрыемства яшчэ доўга не сьціхала...

Дзяніс НОВІКАЎ

Усе фота аўтара

Потым разьбярэмся...

23 траўня ў Ялізаве Асіповіцкага раёну быў арыштаваны мясцовы жыхар Мікалай Ж. Падставаю для ўзбуджэньня крымінальнае справы супраць яго зьявілася заява сп-ні Р.Салановіч, зь якой ён пражыў у грамадзянскім шлюбе больш як два гады. Заяўніца абвінавачвае былога мужа ў тым, што ён скраў падчас сумеснага зь ёю пражываньня два ровары й старую лодку. Сьледства аднак не прыняло на ўвагу заяву жыхароў пасёлку, якія сьцьвярджалі, што ўсе грошы, якія зарабляў абвінавачваемы, робячы пастухом грамадзкага статку кароў, ён аддаваў жонцы. А вось Р.Салановіч мінулай восеньню, забраўшы ў мужа ўсе грошы, зробленыя тым за апошні месяц, і амаль што 40 пудоў бульбы, выгнала яго з хаты. Такім чынам яшчэ невядома, хто ж каму сапраўды застаўся вінен.

...У Беларусі сёньня за кратамі ўтрымліваецца блізу 100 тысячаў чалавек – практычна кожны дзясяты жыхар. Няўжо ў краіне столькі небясьпечных злодзеяў? Аднак гэтая лічба не падасца дзіўнай, калі прыняць на ўвагу вось такія паводзіны "органаў", як у ялізаўскім выпадку.

На табе Божа...

На Асіповіцкім шклозаводзе "Кастрычнік" аднавілі практыку савецкіх часоў: калі набываеш патрэбны табе тавар, то абавязкова ў дадатак даюць яшчэ якую-небудзь дрэнь.

Так, каб набыць па безнаяўнаму разьліку ў заводзкай краме цукру – а спосаб гэты для людзей вельмі зручны – трэба купіць яшчэ й маянэз, тэрмін захоўваньня якога ўжо скончыўся (!). Гэта пры тым, што цукар на прадпрыемстве даражэйшы, чым на кірмашы.

Абураныя працаўнікі заводу зьвярнуліся былі па дапамогу да асіповіцкай санэпідэмстанцыі й да аб'яднаньня па абароне правоў спажыўцоў. Але ніхто з тых асобаў на завод не прыехаў, толькі далі параду... не набываць няякасны тавар.

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

Альбэрт ЯЎМЕНАЎ

ЦІКАВЫЯ НЕЧАКАНАСЬЦІ

Як нас завуць

Неяк рэдакцыя мясцовай маленькай газэткі "Наша думка" зацікавілася прозьвішчамі крычаўлянаў. Якія прозьвішчы ў нас самыя распаўсюджаныя, якія самыя рэдкія, якія гучаць нязвыкла і таму прываблівають і г.д. Вырашылі правесьці такое своеасаблівае аматарскае навуковае дасьледаваньне.

...Хто з нас пры нагодзе не карыстаецца прыслоўем: Іваноў, Пятроў, Сідараў. Аказалася, што першых у горадзе (па тэлефанічнаму даведніку) жыве 30 сем'яў, Пятровых удвая менш, а Сідаравых дык зусім практычна няма – толькі 4 уладальнікі тэлефонаў.

Цікавай і вялікай (у агульным сэньсе) атрымалася група крычаўлянаў, чые прозьвішчы паходзяць ад назоваў прафэсіяў і рамёслаў: Бондаравых – 3, Ганчаровых – 13, Дварэцкіх і Дворнікавых – па 1-му, Кавалёвых – 44, Кажамякіных – 3, Кажамякаў – 5, Канавалавых – 5, Краўцовых – 25, Кучараў і Пастуховых – па 1, Мельнікавых – 6, Плотнікавых – 4, Паповых – 3, Партновых – 3, Садоўнікавых – 4, Сталяровых – 11, Рыбакоў, Ткачоў і Фабрычных – па 1, Шаўцовых – 14, Вінакуравых – 5. Сярод "прафэсійных" прозьвішчаў трапляюцца зусім унікальныя: Каралёвы, Князёвы, Князьковы, Царковы, Губэрнатаравы і нават Шахавы (праўда, адзін). Нямала прозьвішчаў, якія зьвязаныя з войскам і службай: Салдаценкі, Сотнікавы, Генэралавы, Маёравы, Капралавы.

Надзвычай прадстаўнічай можна назваць групу прозьвішчаў, што паходзяць ад найбольш распаўсюджаных імёнаў: Аляксандравы, Аляксеевы, Андрэевы, Антонавы, Арцёмавы, Багданавы, Барысавы, Васільевы, Данілавы, Дзянісавы, Ягоравы, Яўсеевы, Ільіны, Кузьміны, Нікіціны, Нікалаевы, Максімавы, Мацьвеевы, Паўлавы, Фёдаравы, Цітовы, Янкіны, Якубавы...

Шмат прозьвішчаў паходзяць з "жывёльнага сьвету": Арловы, Баранавы, Барашкавы, Барсуковы, Бабровы, Быкавы, Воранавы, Казловы, Жураўлёвы, Коршунавы і нават Канарэйкі (адна сям'я). Нямала людзей, якія носяць прозьвішчы, займенныя ў самых маленькіх прадстаўнікоў жывога сьвету: Блахіны, Жукавы, Камаровы, Мухіны, Мураўёвы, Сьляпнёвы, Шаршнёвы...

Цікавую групу складаюць імёны, якія ўяўляюць сабой процілегласьці: Зайцавы – Волкавы (першых, дарэчы, утрая больш, чым "драпежнікаў"), Шляхтавы – Камісаравы, Мышкоўскія – Котавы, Чарновы – Бяловы, Воласавы – Лысавы, па аднаму Кукішаву і Кулаку...

Ёсьць сярод крычаўлянаў цёзкі вядомых і нават выбітных людзей. Жывуць у нас Сапегі, Аляхновічы, Пазьнякі. Ёсьць Алёхіны, Калініны, Гарбачовы, мала таго – ёсьць Мініны і Пажарскія. Ды што казаць: Пугачовы, Налівайкі, Юдзенічы, Лукашэнкі. Па літаратурнай вядомасьці самае папулярнае, пэўна, прозьвішча – Чычыкаў...

Рэдакцыя "НД" сваім (падкрэсьлім, самаробчым і недасканалым) "навуковым" мэтадам нікога, зразумела, ня мела намеру пакрыўдзіць. Мы проста пагарталі крычаўскі тэлефанічны даведнік. Гэта аказалася цікавым і пазнавальным. Ці ня праўда?..

Андрэй КУЗЬМІН

У Менску пабачыла сьвет ўнікальнае выданьне – даведнік Леаніда Маракова "Вынішчэньне".

Кніга ўтрымлівае зьвесткі аб беларускіх літаратарах, рэпрэсаваных на працягу апошніх двухсот гадоў. Прыводзяцца кароткія бібліяграфічныя дадзеныя прыкладна шасьцісот дзеячаў беларускай культуры, якія выступалі ў свой час у пэрыядычным друку альбо мелі свае літаратурныя працы, і якія падвергліся рэпрэсіям з боку ўладаў. З названых у кнізе імёнаў каля сотні – ахвяры царскага рэжыму, каля пяцісот – бальшавіцкага.

Выданьне выйшла накладам усяго 50 асобнікаў, 20 зь якіх пойдуць у бібліятэкі Беларусі, 15 – за межы краіны. Трэба адзначыць, што бацька аўтара кнігі, пісьменьнік, таксама належыць да рэпрэсаваных ў сталінскія часы.

КНІЖНЫЯ НАВІНКІ

Кніга Сымона Кандыбовіча "Разгром нацыянальнага руху ў Беларусі" выйшла ў бібліятэчцы часопіса "Беларускі гістарычны агляд".

На старонках выданьня прадстаўленыя ўспаміны непасрэднага ўдзельніка падзеяў і сьведкі рэпрэсіяў сталінскага рэжыму на беларускай зямлі. Згодна з дадзенымі "Энцыкляпэдыі гісторыі Беларусі", С.Кандыбовіч, скончыўшы настаўніцкую сэмінарыю ў Нясьвіжы, у 1914-1918 гадах удзельнічаў у першай сусьветнай вайне, потым працаваў настаўнікам, у 1926 годзе ўступіў у камуністычную партыю, а ў 1931-1932 гадах быў кіраўніком справаў Савета народных камісараў БССР. У 1940 годзе С.Кандыбовіч падпаў пад рэпрэсіі. Потым ён уваходзіў у склад Беларускай Цэнтральнай Рады і кіраваў яе агульным аддзелам, у чэрвені 1944 года ўдзельнічаў у пасяджэньнях II Усебеларускага кангрэса, а потым эміграваў у Нямеччыну. З 1963 года Кандыбовіч працаваў у Інстытуце па вывучэньню СССР у Мюнхэне і рыхтаваў матэрыялы для беларускай службы радыё "Свабода". Памёр Сымон Кандыбовіч у Мюнхене ў 1972 годзе.

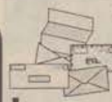
Успаміны, якія ахопліваюць пэрыяд ад лютаўскай рэвалюцыі 1917 года да пачатку Другой сусьветнай вайны, расказваюць пра розныя хвалі рэпрэсіяў супраць прадстаўнікоў беларускага нацыянальнага руху, уключаючы анатаваны ўказальнік імёнаў і фатаграфіі рэпрэсаваных грамадзкіх дзеячаў.

(Паводле беларускіх незалежных выданьняў)

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта.
Заснаваная Магілёўскім ГА «КОЛА СЯБРОЎ».
Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку 06.11.1996 г. за № 831.
Штотыднёвік

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэлефон: 31-04-15,
Тэл./факс: 22-97-82,
E-mail: krug@user.unibel.by
Інтэрнэт: http://tydniovik.hypermart.net

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у абласной друкарні імя Я.Свярдлова, г. Магілёў, Першамайская 70. Замова 23. Наклад 2000 асобнікаў. Падпісана да друку 15.06.2000 г. а 17.00.